SAMLADE SKRIFTER

AF

ZACHARIAS TOPELIUS

ANDRA DELEN

SÅNGER

ANDRA BANDET: 1853—1866

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

SÅNGER

AF

ZACHARIAS TOPELIUS

ANDRA BANDET

1853—1866

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1904

År 1853.

Det rätta hemmet.

Kom, unga mor i Finlands bygd,
 kom, tag din dotter med;
här är en graf i granens skygd;
 sätt dig på tufvan ned!

Och låt oss glömma dystra bud
 om eld och brand och död
och tala blott om tron på Gud,
 som är vårt enda stöd.

Det var en mor — såg du dess bild
 i blåa ögons glans,
liksom en Herrens ängel mild
 i ljusa lockars krans?

Hon hade gladts åt lifvets fröjd,
 förr'n hon dess smärta känt;
men, tidigt ren af sorgen böjd,
 sin håg till Gud hon vändt.

Hon satt med dottern i sin famn
och läste högt en kväll
om »änglarna i fåglahamn»;
hur tro på Gud gör säll;

hur Gud allsmäktig ledt de små
till fosterland och hem,
och hur en evig stjärna då
har lyst så klar för dem.

»Vårt hem, vårt rätta fosterland,
min Bertha, hvar är det?»
— »Det är hos Gud.» — »Ja, må Hans hand
dit leda våra fjät.»

Det var en kväll. När solens sken
gick nästa morgon opp,
då voro mor och dotter ren
vid målet för sitt hopp.

Och jordens smärta gret sin tår
i bister vintertid;
men i det rätta hemmets vår
var salighet och frid.

O smärta, glöm hvad hon har glömt;
minns hennes kärlek blott,
hur älskande och älskad ömt
från hem till hem hon gått!

Kom, unga mor i Finlands bygd,
kom, tag din dotter med;
här är en graf i granens skygd,
fall ned vid den och bed!

Bed, att din dotter lära må
hvad lilla Bertha lärt:
att tro på Gud och hafva så
det rätta hemmet kärt!

Tr. 16 Mars.

Gustaf III.

Genom häfderna susar ett namn;
våra fäder, de kände det nog,
hur i konungamantel en hamn
i de glänsande minnena log.

Konung *Gustaf den tredje* det var.
Vid hans länge förmultnade grift
har ej tadlet sitt hånlöje kvar
och ej hatet sitt dödande gift.

Blott den sörjande Konst än i dag
står som änka vid marmorn och minns
ditt förtjusande glada behag
och ditt lekande snille, o prins!

Ty den skygga, den darrande mö,
det var du som ett hem henne gaf
i det frysande land utaf snö;
och nu strör hon med blommor din graf.

Och ditt välde förgåtts och din ätt,
dina segrar och fästen och svärd;
men den glans du åt Konsten beredt
står dock kvar till den senaste värld.

Mer än sextio år ha förgått,
sen ditt hjärta upphörde att slå,
och från Haga, ditt tjusande slott,
vi förnimma din stämma ändå.

I ditt verk står du skämtande ung
för vår syn, som för sjuttio år;
det har lockat vårt löje, o kung,
och vid sidan af löjet en tår.

Var det verk, som vårt hjärta har rört,
någon blodig bedrift af din hand?
Är det Viborgs kanoner vi hört,
med din rykande flotta i brand?

Svensksund — ha dess blixtar vi sett?
De ha slocknat i vågornas skum.
»*Siri Brahe*» har talat och lett,
men kanonernas åska är stum.

Tr. 26 Mars.

Blommorna på torget.

På torget stod den blyga rad
af blommor och af gröna blad
till salu mellan fläsk och hö
och talg och smör i vårens tö.

Och mänskovimlet kom och gick
och gaf ej blommorna en blick,
men prutade på smör och talg
och slogs om fläsket i batalj.

Det gjorde mig så ondt om dem,
de arma barn förutan hem,
de blyga barn af vår och ljus,
förvillade i lifvets brus.

Då kom en liten flicka glad
och köpte — kan du gissa hvad?
Hon tog hvad alla nyss försmått;
hon köpte vårens blommor blott.

Nog tänkte jag på eder då,
I sångens blomsterdöttrar små,
I barn af hjärtats fröjd och sorg,
dem jag strött ut på lifvets torg.

Visst kämpen I med fläsk och smör
om rangen där — hvem rår därför? —
Men glädjens, om en enda blott
har älskat er och förstått!

Tr. 23 April.

Har vetenskapen ett fädernesland?

Sång, tillegnad de den 30 Maj 1853 promoverade filosofie magistrarne.

Evig tro åt mänsklighetens ära
och åt fosterlandet!
Choraeus, *Människans Värde.*

I.

Du stolta ande, som med snillets makt
igenom alla världens zoner svingar,
som ger på minsta blommas väfnad akt
och spanar med ditt synrör stjärnors trakt
och elementerna till lydnad tvingar;
böj ned din hjässa för en flyktig stund
och lyssna på ett ord från Sångens mund!

Hon är din syster. Tvenne strålars par
ur samma evigt sköna källa rinna.
Obruten är den ena, ljus och klar,
den andra bruten, färgrik, underbar;
för lifvets högsta mål de båda brinna.
Och *Vetenskap*, du klara, är ditt namn,
och *Konsten* bjuder dig sin syskonfamn.

Se, Sången är ett barn i blommor gömdt;
men, liksom du, hon nya världar spanat,
och, liksom du, hon ej sitt ursprung glömt.
Allt hvad du vet, det har hon länge drömt;
allt hvad du söker har hon länge anat.
Så har hon rätt att fråga dig i dag:
har också du ett fosterland, som jag?

Hvad ord! Din höga panna, krusas hon
af tviflets rynka, som på flykten jagar
den barnsliga, den oskuldsfulla tron
på hemmets minnen, på den kära ton
utaf en moders röst i barndomsdagar?
Har du ej mer ett hem i lifvets strid?
Har du i stormen ej en hamn af frid?

Vid dessa ord i iskallt majestät
du pekar, evigt lugn, på tankens riken
och svarar: Sångare, sök mina fjät
i lifvets trånga kretsar ej; förgät
hvad jag förgätit, svikande och sviken!
Jag har ej hem; sök ej min hyddas härd!
Mitt fosterland, det är den vida värld.

Jag har ej mor — jag har förnekat käckt
den oskuldstro, som var min barndoms amma.
Jag har ej far — det ljus, som först mig väckt,
den gnista, som mig födt, jag har den släckt,
jag har förnekat korsets offerflamma.
Jag har ej bror — jag har förnekat allt,
allt — utom tanken! Och mitt bröst är kallt.

Ja, allt har jag förnekat — värld och Gud!
Jag har ryckt ned från hvalf af evigheten
de stjärnor, som i nattlig högtidsskrud
bebådade för folken himlens bud.
Jag sökt i grafvens lik odödligheten,
jag sönderdelat själfva ljusets glans,
jag har bevisat att en Gud ej fanns!

Ty *Tviflet* är min väsenlösa mor.
Förnekelsen af allt hvad hjärtat vördar
och allt hvad sinnet i sin oskuld tror
och allt hvad utom tankens fattning bor,
det är den grund, som hvarje annan mördar,
det är den klippa, hvaruppå jag byggt
mitt stolta slott, min himmelshöga flygt.

Från denna början till ett bättre slut
jag törstande, förskjuten, hemlös irrar
i tankens solförbrända öknar ut,
att bygga ny och bättre än förut
en värld, den inga villor mer förvirrar.
Med outsäglig möda, sten för sten,
mot himlen reser sig mitt tempel ren.

Jag *tror* det ej — jag *vet* att Gud är till,
jag vet naturens fast beskrifna lagar,
jag vet hvad mänskoanden kan och vill,
jag vet att tankens verk står aldrig still,
jag vet att ingen död dess makt försvagar.
Men frågar du mig än min hyddas härd,
jag svarar dig: det är den vida värld.

Ty, Fosterland, din glöd förkyler sig
mot Vetenskapens första barndomsminnen.
Mitt väsen, det är att förneka dig,
allt från min omedvetna ålders stig.
Det första A, som stod för barnets sinnen,
var det väl ditt? O nej, du stjäl det än
från Rom, från Grekland, från Fenicien.

Och sen — den första siffra barnet såg,
var den väl din? Nej, från araben lånad.
Det första språk, som mödat gossens håg
och främst som mönster för dem alla låg,
var det ditt språk? Nej, ren af ålder grånad,
dock evigt ung, det var en romardikt,
det var Europas tusenåra bikt.

Och sen — var han ditt verk, den glob, som klar
utbredde jord och himmel för mitt öga?
Magnetens ankar, månne ditt det var?
Och gnistan lockad ur metallers par?
Och teleskopet, riktadt mot det höga?
Och folianters snille, dyrt förvärfdt,
har jag af dig, o Fosterland, det ärft?

Nej, hvad jag ärft, det har jag ärft af dig,
du myra, som i sekler sammandragit
ditt strå — du mänsklighet, som idkelig
har, sandkorn efter sandkorn, röjt min stig
och som ditt tjäll i alla zoner slagit.
Dig egnar jag mitt hufvud och min hand;
sen — tag däraf din lott, mitt Fosterland!

II.

Han slöt, den höge genius, som tryggt
natur och ande på sin vågskål dömde.
Då har den blyga Sången ömt och skyggt
ur jordens famn en späd linnea ryckt
och räckt åt honom, som sitt land förglömde,
och sagt till tankens konung dessa ord:
Den blomman vuxit på din fosterjord!

Hör hon ej världen till? Hvem sådde här
dess frö? Ack, skogens vind. Den hulda färgen,
hvar fick hon den? Af ljusets flamma skär.
Och saften, som i hennes ådror är?
Af kvällens moln, som seglar öfver bergen.
Allt har hon lånat, och dock är hon vår,
ty med sin rot hon i vårt hemland står.

Och du förnekar oss! Fåfänga hot!
Sitt väsens innersta man ej föröder.
Den djupa, oförgängeliga rot,
de tusen fina trådar, som vår fot
för evigt binda vid det land oss föder,
förneka dem, och dina läppars röst
med lögn bestraffas af ditt eget bröst!

Förneka tron! Säg mig en tankes skymt,
som ej i andens grund, den evigt ena,
är tro? Nämn mig ett tvifvel, trotsigt, grymt,
som himmel, evighet och Gud har skymt
och som ej sist förnekar *sig* allena!
Nämn mig en natt, så svart som grafvens bår,
ur hvilken ej förklarad morgon går!

Gå, bygg på tviflets väsenlösa grund,
och känn den svikta som ett rö för skuren!
Hvart trotsigt Nej från otrons lösa mund
besvara tusen Ja i samma stund
från himlen, jorden, anden och naturen,
och klarare än förr ur död och brand
gå evighet och Gud och fosterland.

Fritt låna från den vida världens bygd
dess skatt af ljus, dess vishets rika flöden;
fritt när din son med romarns höga dygd
och låt hans unga ande gro i skygd
af Greklands lagrar, gröna än i döden;
ställ honom midt uti hans samtids glans,
men glöm ej bort det land, som dock är hans!

Hans friska hjärta lär att klappa högt
för mänsklighetens sak, för allt det sanna,
det sköna och det goda anden sökt
och seklers arbete fullkomnat, ökt,
och som med ära krönt vårt släktes panna.
Men, varm för hela mänsklighetens väl,
han egne Fosterlandet främst sin själ!

Lär honom fritt, att du hör världen till,
att ej din glans är endast vår, men allas;
bekämpa den, som, föga vittnesgill,
sitt trånga skal, lik snäckan, sluta vill
för allt det ädla som ej inhemskt kallas;
men säg din son, att allt hvad vist han lärt
dock sist som fosterländskt är minnesvärdt.

En man arbetar för sin hydda nöjd,
en blomma doftar ju för ängens glädje,
en fågel sjunger ju för skogens fröjd;
skall endast du, på tankens nakna höjd,
du vishets tolk, till den vi alla vädje,
skall endast du, för mänsklig kärlek kall,
de dina ge till pris åt nöd och fall?

Nej, blif vårt stöd, näst det, som dock är störst,
du höga Vetenskap, du svala källa
för mänskoandens ständigt heta törst!
Ditt land behöfver dig bland alla först.
Du är den grund, där våra öden välla;
i dig och genom dig i glans gå opp
vår forntids klarhet och vår framtids hopp.

Sin glans har hon ändå, den vida värld;
nationer, rikare, oss öfverbjuda,
en med sitt guld, en med sitt blanka svärd,
en med sin höga konst, beundran värd,
en med de namn, som genom sekler ljuda.
Vi ha ej guld, ej makt, ej konst, ej namn,
vi ha vår bildning — och den flyr vår famn!

III.

Och Sången teg, och klar en tår
sågs pärla i dess ögonhår.
Men hennes ädle broder tog
dess barnahand och log.

Väl, sade han, må jag bli varm,
när Sången glöder utaf harm;
men lugna dig; jag skämtat blott,
och vi förlikas godt.

Som du, så tänker jag också:
den dag han randas sist ändå,
när *tro* och *veta* glömt sin strid
och sämjas uti frid;
och när de mörka tvifvel fly
och anden skapar världen ny
och Gud och fosterland och hopp
ur natten klart stå opp.

Ty Vetenskapen utan Gud,
det är en vår i vinterskrud,
det är en blomma utan ljus,
förglömd i natt och grus.
Men Vetenskapen utan hand
och hjärta för sitt fosterland,
är blomman utan rot och grus,
förbränd af idel ljus.

Så se dig om! Den vises pligt
att vårda landets väl och vikt,
hvem har förstått den sköna lott
som Finland den förstått!
Så långt som ögat spanar än,
en rad af ädle finske män
i snillets lagrar flätat grön
medborgarkronans lön.

Allt från Agricola och sen
den långa raden till Castrén,
hvem nekar Vetenskapens rätt
till tack af Finlands ätt!
Ty det var den som skref vår lag
och tände våra häfders dag
och lisade vår nöd och skref
Guds ord, att vårt det blef.

Och hvad församlar här i dag
det festliga, det glada lag
af allt hvad Finland äger skönt
och vist och ärekrönt?
Är det ej Vetenskapens vår
i Finlands vår! Och trygg den går
att söka mod och hopp och tröst
vid fosterlandets bröst.

Med vintersnö på silfverlock,
men vårliga i hjärtat dock,
stå här de ädle vittnen kvar
från flydda vårars dar,
då Finland stod vid Auras våg
och såg, som nu så varmt i håg,
parnassen klädd i rosors doft,
som längesen är stoft;

då lagern knöt sin friska krans,
en kungalön i kungaglans [1],

[1] 1802 års promotion, då nuvarande jubelmagistrar erhöllo sin första krans, hedrades med konungens och drottningens närvaro.

och, högre än i dag, en klang
ur vigda lyran sprang.
Ty gratiers och musers vän,
Choræus, eldad stämde den
för *Mänskans värde* [1], då ännu
ej erkändt så som nu.

Och Mänskans värde har gått ut
som segrande idé till slut,
och lär däraf, du unga vår,
som kring parnassen står,
att genom natt och tid och död
i seger bryter ljusets glöd!
Den sanning, som försmåtts i dag,
hon är i morgon lag.

Och tid och öden bytas om.
Han liknar ej, den dag som kom,
den dag som var. I vänners krets
står härjaren tillreds.
Men svär, ehvad som hända må,
för ljus och sanning fast att stå,
och helga blomman af din själ
åt fosterlandets väl!

Då skall ditt namn i fjärran tid,
gömdt eller glömdt i lifvets strid,
med kärlekens, med ärans rätt
dock vittna, äfven det:

[1] Skaldestycket *Människans värde* af Michael Choræus författades och utdelades vid samma 1802 års promotion.

att allt det ädla i vår värld
dock rotas först i hemmets härd,
att Vetenskapen vigt sin hand
åt älskadt Fosterland.

Sylvias visor.[1]

1. Sylvia presenterar sig själf och bjuder sorgerna rymma.

Hvem är du, fria och klara ton,
som går i skog och i dalar,
som ljuder långt ur den öde mon
och högt ur skyarna talar,
som hviskar sakta i vindens sus
och dånar mäktigt i vågens brus
och som mitt hjärta hugsvalar?

Jag är en fågel i luftens sal,
som lyfter högt mina vingar;
jag är en vind öfver berg och dal,
som lätt i topparna svingar;
jag är en våg i den klara vik;
jag är en ängel från himmelrik,
som alla sorger betvingar.

Jag är den smältande silfversång
från vårens dallrande strängar;
jag är den klaraste källas språng
ur skogens mjukaste sängar;

[1] Behöfver det nämnas, att de flesta och gladaste sångfåglarna i våra skogar tillhöra släktet *Sylvia?*

jag är den svala, den friska röst,
som väller upp ur naturens bröst
likt doft ur blommande ängar.

Jag smyger stilla till sorgens stig
och smärtans ensliga tårar
och hviskar sakta: kom ut till mig
och tro på kommande vårar!
Jag har en fröjd för ditt fria val,
jag har en läkdom för hvarje kval,
som än ditt innersta sårar.

Kom ut till mig, du förgråtne vän,
till vår och frid och försoning!
O huru stor är Guds godhet än,
hur full af nåd och förskoning!
Hur hög hans himmel! Hur blått hans haf!
Hur grön, hur herrlig den jord han gaf
oss bleka blomster till boning!

Kom ut, kom ut, och var fri och ung,
ty hoppets dagar de randas!
Kom, var en fågel som jag, och sjung
hur skönt det dock är att andas,
att andas ut i den gröna hamn,
naturens älskade modersfamn,
där ljus och skugga de blandas.

Ty vida världen är fri och grön,
fast mycket tvång bor därinne;
och Finlands bygd är så rik och skön,
fast mycket armod vi finne;

och sången strålar af glädje här,
fast litet sväfvande vemod bär
af vårens korthet ett minne.

Vårt sätt att glädjas är så en gång,
det står ej mer till att dölja;
vi lärde det af vår fågelsång
och strandens hviskande bölja.
Ja ja, det är litet sorg däri;
men Finlands bygd är dock glad och fri,
så länge hafven den skölja.

Helsingfors 9 Juni.

2. En liten flicka klagar för Sylvia landets nöd.

Och jag satt där så säll
i den strålande kväll,
och jag sjöng huru solen gick ned;
och jag sjöng ej allen.
Det var sång i hvar gren,
hela skogen han kvittrade med.

Men i fåglarnas låt
så förnam jag en gråt
af en liten en flicka på mark;
hennes kind var så hvit,
och hon bet på en bit
af det hårdaste bröd utaf bark.

Och jag kvittrade gladt:
Hvarför gråter min skatt?
Och hon sade: Hvad stör det din lust,
du, som plockar din mat
ur de bräddade fat,
ur de knoppande topparnas must?

Ack, en sten är mitt bröd,
och jag biter med nöd,
och min tand rår ej mera därpå.
Och Gud nåde så visst,
i vår stuga är brist,
och i höst blir ej bättre ändå.

Ty Guds nådiga hägn
ger ej åkrarna regn,
och all jordenes sköte är torrt,
och den glimmande skyn
öfver himmelens bryn
ilar utan välsignelse bort.

På de gulnade fält
ryter jorden af svält,
och de sinade spenar ge blod;
och vår lada är tom,
och vi vänta en dom
för vår otack, när tiden var god.

Ty mitt fädernehus
är i synder och rus,
och min moder har klagat sin nöd:
till ett gift ha vi redt
det som Gud har oss gett
till vårt signade dagliga bröd . . .

Vid hon talade så,
runno tårarna små
på den brödbit hon bar i sin korg;

och så mjuknade den,
och så bet hon igen,
och så glömde hon hela sin sorg.

Och jag kvittrade: Mod!
Gud är mäktig och god.
Se, han saltar med tårar ditt bröd,
för att göra det mjukt,
när ditt hjärta är sjukt,
och så gör han med all vår nöd.

Janakkala 18 Juni.

3. En sommardag i Kangasala.

Jag gungar i högsta grenen
af Harjulas högsta ås;
vidt skina de blåa vatten,
så långt de af ögat nås.
Af Längelmänvesis fjärdar
där skimrar ett silfverband,
och Roines älskliga vågor
i fjärran kyssa dess strand.

Och blå som en älsklings öga
och klar som ett barndomshem
den gungande Vesijärvi
sig stilla smyger till dem.
Och hundrade öar simma
allt uti dess vida famn,
naturens gröna tankar
i blåa vågornas hamn.

Men rundtkring de täcka stränder
stå furor i dyster krans,
allt som den vise betraktar
de jollrande barnens dans.

Och skördarnas tegar luta
mot dem sin böljande kind,
och ängarnas blommor andas
sin doft i sommarens vind.

O hur det fattiga Finland
är rikt på skönhet ändå!
O hur af guld och af silfver
dock stråla dess sjöar blå!
Här ha i sorg och i glädje
sin lyra sångerna stämt
och härma i stilla gungning
de klara sjöarnas skämt.

Jag är blott en liten fågel
med späda vingar och små;
men vor' jag en örn i molnen,
jag flöge högt i det blå,
och flöge och flöge vida
allt upp till Guds allmakts tron
och sjönke där för hans fötter
och kvittrade så min ton:

Du helige himlens Herre,
hör lilla fågelens bön:
ack, hur är din jord så ljuflig!
Hur är din himmel så skön!
O låt våra sjöar stråla
klart uti vår kärleks brand!
O Herre, lär oss att älska,
o lär oss älska vårt land!

Frantsila 20 Juni.

4. Björken berättar hvad som kan hända i månskenet.

Vid den klara rand
af en blommig strand
sjöng en björk ibland
sina gröna visor,
och jag hörde då
i hans gren därpå,
och så sjöng han engång så:

Ack, jag vet, jag vet
mången hemlighet;
mången flicka gret
under mina grenar;
mången gosse såg
här så varm i håg
på den blåa vikens våg.

Klara månen sken
på min gröna gren.
Och så var det en,
som skar namn i barken,
och det var blott ett,
och han kysste det;
det har ingen, ingen sett.

Nästa kväll så kom
där en flicka, som
såg sig ofta om
och skref namn i barken;
och det var blott ett,
och hon kysste det;
det har ingen, ingen sett.

Nästa afton sken
månen på min gren.
Så kom åter en,
och så kom den andra
tyst liksom en hamn,
sökte vännens namn
i min trogna hvita famn.

Och min hvita stam
stod helt allvarsam,
och så smög det fram
hvad de båda skrifvit;
och de märkte nog
hvad som stod i skog,
och jag såg därpå och log.

Sedan hände så,
att de båda två
togo miste då
och ej kysste — trädet;
lilla vän, hur lätt
händer icke det?
Det har ingen, ingen sett.

Men där for ett sken
öfver löf och gren,
och ett sus där hven
öfver blad och toppar,
och en stjärnas tår
föll i vindens spår
ned på jordens korta vår.

Ruovesi, 21 Juni.

---

5. Sommarvindarna sjunga för blommorna på forna slagfält.

Sjung, du min susande vind, öfver ängen,
sjung du de blödande minnen till ro;
samla din doft från blommornas hängen,
vuxna på grafvarnas ensliga bo.
Multnade hjärtan dem gett sin saft,
tappraste armar dem gett sin kraft;
gråtande saknads kärliga tårar
vattnat de späda små blomsterskaft.

Lyssna — det dånar där borta vid fjärden;
är det de döendes jämmerskrin?
Är det en klang af de korsade svärden?
Stridernas brak och kulornas hvin?
Är det den jublande segerns larm?
Är det den blödande flyktens harm?
Nej, det är hafvet, som suckar i stormen,
hafvet, som häfver sin blånande barm.

Hvälf då din våg öfver grafvar och minnen;
skölj då från nejden dess fläckar af blod;
plåna då hatet ur mänskornas sinnen;
slöa för evigt krigets lod!

Ack, men det brusande haf i sitt lopp
hör ej den kvittrande fågel i topp;
stormen, besegrad af strändernas furor,
smyger i smekande fläktar hit opp.

Sjung då, min brusande vind, öfver nejden,
samla de tårfulla blommornas doft;
sjung om de tappre, som föllo i fejden;
strö dina dofter på deras stoft.
Knyt deras eviga lagrars krans;
sjung om den eviga ärans glans!
Multnade hjärtan i tufvorna klappa,
hjältarnes armar skaka sin lans.

Oravais slagfält, 30 Juli.

6. Sunnanvinden berättar om dödens skördar i södra Finland.

Nu är det skördetid,
nu mejas blomstren af,
och åkern den är vid,
och hvass är skördarns glaf;
men om för lian än
är axet moget — ack,
det vet allena Den
som åkerns tegar stack.

Nu säga månge: Kom,
vårt lif är blott en dag;
så låt oss tumla om
i vilda nöjens lag.
Som blomster äro vi,
dem nästa natt förstör;
njut, förr'n det är förbi,
och drick, förrän du dör.

Och mången suckar tungt:
Hur skall jag faran fly?
Hur kan jag somna lugnt?
Skall jag se dagen gry?

Den luft jag andas in
är dödens andedräkt,
den vän jag kallar min
förgås vid morgonväkt.

Men under sorg och strid,
o mänska, i ditt bröst,
där talar hög och blid
en klar, en evig röst:
ej bäfvan och ej trots
förgäte himlens bud;
när hvarje stöd förgåtts,
förtrösta blott på Gud!

Förtrösta blott på Gud!
som blomster äro vi,
i dag i sommarskrud,
i morgon ren förbi.
Men skördaren i dag,
som lyftar lians stål,
han väger sina slag,
han mäter sina mål.

Gå, sök ditt enda stöd
hos Honom, i hvars hand
stå hälsa, lif och död
och folk och fosterland!
Med Honom på din stig
gå faran trygg emot,
ty döden kröker sig
i vanmakt vid Hans fot.

Augusti.

---

7. Skördefolket dansar om kvällen på ängen.

Nu låt sorgen fara,
låt bekymret rymma.
Inga moln den klara
aftonsolen skymma.
Kom så låt oss svinga,
nu så ha vi vingar,
kom, låt oss i ring kring björken ta.
Alla fåglar sjunga,
sjunga hi hej,
alla toppar gunga,
gunga hej sej.
Kom så låt oss svinga,
nu så ha vi vingar,
kom, låt oss i ring kring björken springa.

Bort med liar, vefvar,
bort med suck och möda.
Alla löjen lefva,
alla kval är' döda.
Bort med sorgsna miner,
bort med gråt och grin, när
aftonsolen skiner fin och klar.

Alla skogar dansa,
dansa hi hej,
alla ängar kransa,
kransa hej sej.
Bort med sorgsna miner,
bort med gråt och grin, när
aftonsolen klar på ängen skiner.

Sorgen är en tjuf, han
skall i toppen hänga.
Glädjen är så ljuf, han
skall i dansen svänga.
Sörj ej morgondagen!
Här i gröna hagen
hoppet och behagen bygga bo.
alla dalar grönska,
grönska hi hej,
alla hjärtan önska,
önska hej sej.
Sörj ej morgondagen!
Här i gröna hagen
blommar hoppet friskt och le behagen.

Kom, min vackra, trogna,
kom, min hjärtanskära!
Hoppets fält de mogna,
kom att axen skära!
Solen sjunker stilla;
kom, min vackra lilla,
kom, åt hjärtats ljufva villa le!
Klara stjärnan brinner,
brinner hi hej,
och vårt lif försvinner,

svinner hej sej.
Solen sjunker stilla;
kom, min vackra, lilla,
kom att le åt hjärtats ljufva villa!

Majniemi, 7 Aug.

8. Fiskaren sjunger i sin båt om kvällen på hafvet.

Somna, du min våg, i västanfjärdar,
somna sakta mot holmens strand!
Slockna, du min sol, i molnets världar,
slockna stilla vid himlens rand!
Bryt, du starka storm, din vilda vinge af!
Flyg i dufvohamn allt kring det vida haf!
Gunga roligt i vågens famn;
långt, långt i fjärran är mitt hjärtas hamn.

Kom, du tysta, kom, du underbara,
höga natt öfver spegelfjärd!
Hafvet somnar. Tusen, tusen klara
stjärnor blinka ur djupets värld.
Hvar är hon, som brinner, hög, ovanskelig,
ensam bland de tusen, ensam där för mig?
Hvar är du, o min stjärna, nu?
Långt, långt i fjärran ensam brinner du.

Ja, jag ser dig, klara stjärnestrimma;
det var dig som jag sökte gladt.
Det var du som i lifvets storm och dimma
saligt log i mitt hjärtas natt.

Göm ditt hulda öga ej i molnet mer;
o jag ser på dig som man på våren ser,
när en vinter i hjärtat rår;
långt, långt i fjärran är mitt hjärtas vår.

Hafvet sofver. Evigheten strålar
stum, högtidlig på jordens sorg,
och det tysta mörka djupet målar
nya riken i nattens borg.
Gunga mellan tvenne världar, du min båt!
O hvar skall du hamna på din långa stråt?
Hvar, o hvar är ditt lugna bo?
Långt, långt i fjärran är mitt hjärtas ro.

Alön, 17 Augusti.

9. Sylvias hälsning från Sicilien.

Och nu är det jul i min älskade nord;
är det jul i hvart hjärta också?
Grenljusen de brinna på rågade bord,
och barnen i väntan stå.
Där borta i taket, där hänger han än,
den bur, som har fångat min trognaste vän.
Och sången har tystnat
i fängelseborg;
o hvem har ett hjärta för sångarens sorg?

Jag bor i de eviga vårarnas land,
där de glödande drufvorna gro.
Cypresserna dofta vid hafvets strand;
där har jag mitt ensliga bo.
Det flammande Etna, det gnistrar så skönt;
och luften är vårlig, och gräset är grönt.
Orangernas ånga
ur skogarna går,
och ljuf mandolinen om kärlek slår.

Cypresserna dofta. Det brusande haf
i silfver mot stranden bryts;

vid foten af Etna, där är en graf,
hvars sorg uti blommor byts.
Där slumrar en gäst ifrån nordens dal;
och nu är det jul i hans fädernesal.
        Hvem sjunger din visa,
        som fordom en gång?
Hör, Sylvia sjunger din hembygds sång!

Och stråla, du klaraste stjärna i skyn,
se ned på min älskade nord!
Och när du går bort under himmelens bryn,
välsigna min fädernejord!
I blommande vårar, på gyllene strand,
hvar finnes ett land som mitt fädernesland?
        För dig vill jag sjunga
        om kärlek och vår,
så länge din Sylvias hjärta slår.

24 December.

Den eviga sommaren.

Därute blåser stormen stygg
och drifvorna på gatan samlar,
och mörka natten svart och skygg
mot frusna fönsterrutan famlar.

Men borta i min farmors gård,
där är så ljust och varmt och stilla,
och aldrig där en vinter hård
med frost och snö och storm gör illa.

Minns pappa ej den gården mer
långt bort i norr vid älfvens vatten?
Se där går solen aldrig ner,
och som en dag är själfva natten.

Vet pappa, där är ständigt vår
och ständigt gröna sommardagar!
Bland gräs och blommor där man går
att plocka bär i skog och hagar.

Och där är sjön beständigt blå,
och alla träd ha löf så blyga,
och alla lamm på ängen gå,
och alla vackra svalor flyga.

Och där går ej min fröjd förbi,
där ville jag beständigt blifva.
Säg, pappa, hvarför reste vi
från sommarn hit till natt och drifva?

Det är den lilla Ainas ord,
när hon sin ljusa sommar minnes
därborta i den höga nord
och vet ej att dess vinter finnes.

O barndomsdröm, som tror ännu
på oförvissneliga vårar,
i djupet af hvart bröst är du
och ler ännu i våra tårar!

År 1854.

Nyåret 1854.

Du lilla barn, som nalkas hitåt
på din faders snöiga graf,
du späda stjärna på lifvets stråt,
du bubbla i tidens haf;
hvad skall det väl bli utaf din makt,
när pilten har vuxit half,
när stjärnan har blifvit en sol i prakt
och bubblan ett himlahvalf?

Nu hoppar du lätt och fritt och gladt
på skridsko från pol till pol
och leker jul med din stjärnenatt,
slår boll med din sjunkna sol.
Som bleka löjen på nattens mund
du strör dina norrsken ut;
hvad skall det väl bli af dig den stund,
när leken en dag tar slut?

Kom hit, kom sätt dig i slädens fäll;
nog vet jag du frosten tål.
Tag tömmen, kör öfver skog och fjäll
långt bort till ditt fjärran mål.

Och hejsan, smäll på din snabba häst;
nog trafvar den kvickt ändå.
Vi åka i kapp till lifvets fest,
och stjälpa vi än — låt gå!

Låt gå, ty starkare hand än vår
osynlig i tömmen tar.
Han styr vår släde, hvart än det går,
han vet hvart färden far.
På medarna två kamrater slåss
och följa på resan än;
där småler Glädjen så godt mot oss,
och Sorgen knuffas med den.

Du lille blomstrande goddagspilt
med din röda och frusna kind,
hvad skall det väl bli af dig, när vildt
den stormar, lefnadens vind?
Du bristande bubbla, du stjärneblink,
du skall ock slockna en dag;
vi höra dig till, vi följa din vink;
så kör efter ditt behag!

Bakom ditt barnsliga ögas skämt
framtittar häfdernas dygd;
din bubblas värld, som brister alltjämt,
af evigt virke är byggd.
Låt gå, du stundens lille monark,
öfver tidens brusande strand,
och när du en dag blir stor och stark,
så hägna vårt fosterland!

Tr. 4 Januari.

Sylvias visor.

10. Våren och Sylvia komma tillbaka.

Jag kommer ändå, jag kommer nog
allt i den strålande vår,
så visst som träden löfvas i skog
och sjön uti vågor går.
Jag kommer till dig i lust och nöd,
i sorg och glädje,
med längtans glöd;
jag kommer i fjärran blå
till dig, mitt hemland, ändå!
Ändå! Ändå!

Jag sjunger för dig i vårens glans,
som fordom, min silfverton,
liksom där aldrig en fara fanns
vid grönskande vårens tron.
När himmelen mulnar långtifrån
i mörka åskor
och stormars dån,
jag aktar dock ej därpå,
jag sjunger för dig ändå!
Ändå! Ändå!

Jag är den minsta af vårens släkt,
som kvittrar i skog och mark;
min röst är en blommas andedräkt,
men ingen är dock så stark.
Ty sorg och fara och nöd och strid
och hat som grumlar
ett hjärtas frid,
allt, allt skall till sist förgå,
men våren sjunger ändå!
Ändå! Ändå!

Jag sjunger den sång, som ej förgår,
när dagens röster dö ut.
Så länge på jorden ett hjärta slår
i lifvets korta minut,
så länge dallrar naturens röst
ur vårens dofter
i mänskors bröst;
och sorger och fröjd förgå,
men Sylvia sjunger ändå!
Ändå! Ändå!

Du sorgsna hjärta, kom ut till mig
i strålars och blommors krans,
och tappa din sorg på vårens stig,
som dimmor i morgonglans;
och hvila som jag i naturens famn,
i ängens grönska
och lundens hamn,
och sjung, när stormarna gå,
din ljufva kärlek ändå!
Ändå! Ändå!

Ty vågorna somna i lifvets sjö,
och solen i skyar går,
och vårarnas hulda dofter dö,
som tankar i ungdomsår.
Men högt öfver dagens sorg och flärd,
    i morgonskimret
    af hoppets värld,
där sjunger i himlens blå
en liten fågel ändå!
    Ändå! Ändå!

17 Maj.

11. Under häggarnas doft.

I den stilla dal,
i den gröna sal
mellan björk och al
står en hägg i blomma,
och nog minns du den,
du mitt hjärtas vän,
och nog mötas vi där än.

Som en drifvas snö,
som ett skum på sjö,
som en hvitklädd mö
står vår hägg i blomma;
som en aftonfläkt,
när en sol är släckt,
är så ljuf hans andedräkt.

O hur långt ifrån
ryter stridens dån,
och en storm med hån
öfver hafvet brusar;
i vårt lugna bo,
där är hopp och tro,
där är blomsterdoft och ro.

Hela skogens makt
i sin sommarprakt
står kring oss på vakt
med gevär på axel,
och vår fältmusik,
den är skön och rik,
fågelsång i skog och vik.

Och vårt lilla krig
mellan mig och dig
på den gröna stig
är ett krig om kyssar,
och det är vår sed,
när vi sluta fred,
ge vi lilla hjärtat med.

Säg, vill du därvid
byta bort vår frid
mot all storm och strid,
som i världen vanka?
Vill du, öm och from,
mot all rikedom
byta bort vår hägg i blom?

O så säg ej mer,
att vår sol går ner,
när den skönast ler,
lifvets korta glädje;
o så hviska, att
våra hjärtans skatt
är en doft i sommarnatt.

Du mitt hjärtas vän,
solen sjunker, men
hon går upp igen
öfver gyllne vågor,
och vårt lif förgår,
men vår kärlek slår
åter blom i evig vår.

25 Maj.

12. Sylvias sommartankar.

Grönska, vår skog,
grönska! Din framtid han kommer nog.
Fjärran har tystnat yxens dån;
åskorna mullra långtifrån;
lågorna härja.
Dig, ja dig så taga de ej,
nej, nej.
Grönska, vår skog,
grönska! Din framtid han kommer nog.

Gunga, vår sjö,
gunga i ro kring din gröna ö!
Fredliga seglen de dölja sig;
krigets drakar omsvärma dig,
lystne på byte.
Dig, ja dig så taga de ej,
nej, nej.
Gunga, vår sjö,
gunga i ro kring din gröna ö!

Stråla, vår sol,
stråla i glans kring vår höga pol!

Sorgernas skyar omkring dig gå,
klagan stiger mot himlens blå;
natten oss hotar.
Dig, ja dig så tager han ej,
nej, nej.
Stråla, vår sol,
stråla i glans kring vår höga pol!

Kämpa, vårt land,
kämpa och bed för vår fädernestrand!
Farorna nalkas din helga jord;
skördarna mogna i brand och mord;
glafvarna lyftas...
Dig, ja dig så taga de ej,
nej, nej.
Kämpa vårt land,
kämpa och bed för vår fädernestrand!

17 Juni.

---

13. Fridsböner i aftonens lugn.

O du den spegelklara kvällens frid,
som hvilar öfver himmelsblåa fjärdar,
där stjärnan skådar, älskelig och blid,
i djupet ned från obekanta världar,
o sänd en stråle till den mörka dal,
där stormen rasar och där oron kvider,
att stilla somna de förgråtna kval,
att glömda sjunka sorger utan tal
och ro må hvarje hjärta få, som lider.

O du naturens tysta aftonbön,
du stilla andakt öfver skog och stränder,
där vågen sjunger psalmer öfver sjön
och hvarje blomma ber med knäppta händer;
o dö ej som en suck i stormens brus,
o slockna ej med solens sista strimma,
o dröj ännu i skogens sakta sus,
o kom till oss ännu i stjärnors ljus,
att evigt i vår svunna glädje glimma.

Du heliga, du milda kärlek! Du,
som allt försonar och som allt bevarar,

som tror i hösten på en vår ännu
och själfva natten med ditt ljus förklarar;
o se, vår himmel mörknar långtifrån,
och stormen ryter vildt, och svärdet mördar;
en vink af dig, och tyst är stormens dån,
och hatets furie med straffadt hån
i vanmakt för din fot din allmakt vördar.

Du mäktiga, du höga, kom till oss
i aftonlugnet på naturens panna!
Släck i din glans den vilda stridens bloss;
du, som välsignar, lär oss ej förbanna!
O låt oss ej med bittra hjärtan stå
i kvällens skönhet, som hvar kulle kröner;
o låt ej hat från våra läppar gå,
när rundtomkring till himmelen den blå
uppstiga hela jordens aftonböner!

Frid i naturen! Frid i hjärtat! Frid
med alla dem, som i det korta lifvet
arbeta, lida här en liten tid
på branta vägar och med målet gifvet!
Om vän, om ovän — fråga icke här,
o mänska, hvem han är, den man du möter,
men fråga blott om han ett hjärta bär
för allt det ädlaste, som lifvet lär,
och allt det eviga, som tid ej nöter.

Frid öfver jorden! Solen sjunker klar,
och mörkrets förlåt mild och sakta skrider
liksom en mur emellan det som var
och det som kommer i de nya tider.

De bleka blommorna i jordens dal
i skuggor gömma sig för mänskans öga,
på det att, oafvändt i fröjd och kval,
det må se opp till ljusa stjärnors sal
och klarna själf i glansen af det höga.

31 Augusti.

Miranda.

Det var Miranda, skön och stolt och ung. Den mig vill ha skall vara mer än kung. Och han skall ha ett rike mera stort, än man förut på hela jorden sport.

Hon for i gyllne vagn och pärlors glans. Nu vill jag binda mig en myrtenkrans och kasta den i vida världen ut och skåda hvem som finner den till slut.

Så kom där kejsaren af österland, fann kransen, tog den vackra i sin hand och lade den för stolta flickans fot och sade: Tag mitt kejsardöme mot!

Omäteligt det är, mitt vida land, oräkneligt mitt folk som hafvets sand, och mina gyllne slott sig fylla ren från golf till tak med guld och ädelsten.

Miranda sade: Alltför litet är ditt kejsardöme; större jag begär. För ringa, alltför ringa är din makt, och alltför arm är dina skatters prakt.

I vrede och förvåning bort han drog, den höge fursten. Dock Miranda log och slungade en krans af rosor ut. Nu vill jag se hvem finner den till slut.

Så kom där jättestor med tunga fjät de höga bergens kung i majestät, tog kransen, lade den för flickans fot och sade: Tag mitt kungarike mot!

Mitt rikes like aldrig varit sedd från solens uppgång till dess aftonbädd. Jag råder öfver berg och skog och dal och dvärgars skatt i diamanters sal.

Miranda sade: Alltför ringa är ditt rike, herre kung, ty jag begär långt mer än fattiga juvelers tal och några tusen mil af berg och dal.

Förtörnad drog så bergakungen bort. Miranda log och knöt sig innan kort en krans af vattenliljor som förut. Nu vill jag se hvem finner den till slut.

Då steg ur hafvets bottenlösa djup dess jättekonung uti snäckans slup, tog kransen, lade den för flickans fot och sade: Tag mitt stolta rike mot!

Så långt som solen ser och vinden når, den blåa ocean i vågor går. Kom, blif dess drottning, tag dess rikdom all i pärlors skrud på tronen af korall!

Miranda sade: Icke är jag van vid slika tvättfat som din ocean, och mer än fattiga korallers skrud skall den förmå, som mig begär till brud.

Förgrymmad hafvets konung dök igen i blåa djupen. Dock Miranda än log stolt som förr och knöt en krans af ljung åt världens rikaste och störste kung.

Då kom en yngling, arm på glans och gull, men med en barm af kraft och kärlek full, tog kransen, lade den för flickans fot och sade: Tag mitt unga hjärta mot!

Miranda sade: Österlandets prakt och bergens skatt och oceanens makt och kronor alla har jag stolt försmått, och du, du bjuder mig ditt hjärta blott!

Då sade ynglingen så stolt som hon: Jag ock ett rike har med gyllne tron, och det är hoppets rike utan gräns, det är en tron så hög som himmelens.

Allt, allt hvad jorden äger skönt och rart, och himlen högt och hafvet underbart, och mer än kronors och juvelers prakt, det äger den, som äger hoppets makt.

Då slog Miranda blyg sitt öga ner, besegrad, ej den spotska sköna mer, och hon, som stolt all världens glans försmått, hon nöjdes med en ynglings hjärta blott.

—

Selmas sparbössa.

Liten Selma kom så glad:
»Onkel, se så rara,
se så blanka pengars rad!
Vet du, lilla onkel, hvad?
Dem så skall jag spara!

Först gaf gumor mig en slant;
sen gaf kusin Lotta;
sen så gaf min guvernant,
och så fick jag en af tant,
när jag fyllde åtta.

När jag ej drack kaffe sen
— säkert hundra koppar —
fick jag *den.* — Så fick jag *den,*
när jag hade mässlingen
och tog bäska droppar.

Se på *den,* i kanten böjd;
gissa, onkel! — Jo, ack
den gaf guffar helt förnöjd,
när jag till hans stora fröjd
spelte Gubben Noach.

Den, med kungens bild uppå,
gaf mig gamla faster,
kysste mig och sade så:
Gud bevare barnen små
för all världens laster!

När jag gaf åt tiggarn där
enda smörgåsbiten,
sade pappa: tag *den här!*
Onkel, se, af guld han är,
fast han synes sliten.

Den så fick jag af en ryss;
den gaf kronofogden;
den så fick jag för en kyss —
onkel, ja, det var helt nyss,
och löjtnanten *tog* den ...»

Jo, det såg jag strax på stund,
att du kysst löjtnanten.
Där är ju kring lilla mund
kvar en ring så nätt och rund,
sotad än i kanten.

Liten Selma, kom, sitt här
på mitt knä, min docka.
När du långa flickan är,
minns hvad gamla onkel lär:
låt dig aldrig locka.

En skall bjuda guld och glans,
en juveler bjärta;

en med rang och en med dans
knyta vill en myrtenkrans
kring ditt unga hjärta.

Bättre är den skatt du nyss
gömt med lås och knäppen;
hellre än på smickret, lyss
på din gamla fasters kyss
med en bön på läppen.

Din dukat för tiggaren,
gömd sen du var liten;
det är mera halt i den,
det är äkta guld, fastän
han kan synas sliten.

Göm i dina skatters bo
hvad dig *bäst* blef gifvet:
göm din glada barndomstro,
Selma, göm ditt hjärtas ro
för det långa lifvet.

—

Andesyn.

En ande gick i min tysta sal,
där nyss var dunkelt och öde;
en stråle sken i min mörka dal,
där lågo fjärlarne döde;
en stjärna rann i mitt hjärtas natt,
ett himmelskt löje det log så gladt
i världens sorger de snöde.

Det var en vän från de forna dar,
som länge legat begrafven,
en fordom strålande våg det var,
som länge somnat i hafven;
det var en länge förbleknad glans,
ett brutet blad af en vissnad krans,
en ros upprunnen på grafven.

Hvem är du, sköna och bleka hamn,
som ser med ögon så klara
och breder älskande ut din famn
i hjärtats synder och fara?
O, jag har sett dina hulda drag
i forna timmar af lifvets dag:
hvem kan du, ljufvaste, vara?

Jag är den första syrenens fläkt
i vårens grönskande lunder,
den första stråle, som dagen väckt
i morgongryningens stunder;
din första kärlek — o det är jag;
det första lyckliga hoppets dag,
hvars sol för evigt gått under.

Ack ja, jag ser dig, mitt hjärtas vår,
du längst försvunna, dig närma;
jag ser ett minne från forna år
de forna fröjderna härma.
Du milda sol i mitt hjärtas natt,
du gick i molnet, men blott för att
i hela lifvet mig värma.

Där lyste stjärnor med högre sken,
och flammor hetare brände;
på himlen, mulen af åska ren,
väl många blixtar sig tände;
men ingen ljungeld från skyars rund
såg ned lycksaligt i själens grund,
som du, den förste och ende.

Stå opp ur tidernas natt igen,
du fjärran slocknande strimma,
och kalla vårarnas dofter än
i lifvets höstliga dimma!
Stå opp förklarad ur grafvens famn,
du sköna, älskade, bleka hamn
i längtans ensliga timma!

Blommor i vågens brus.

Min vän, den kloke, sade så mörk i hågen:
Hvem bjuder vårens doft åt en storm i hösten?
Hvem kastar blommor ut i den vilda vågen?
Hvem lyssnar under åskan på fåglarösten?

Låt sångens fåglar tystna, när stormen talar,
ty högre nu de sjunga, kanon och trumma;
i skogen växa svärd, och i Finlands dalar
stridshästens hofvar trampa på vårens blomma.

När hvarje hand är knuten kring bajonetten
och döft af vapenbraket är hvarje öra,
ett barn, hur vill det mäta sin kraft med jätten?
En fläkt, hur vill han hoppas att klippan röra?

Jag sade: Svärdet rostar, kanonen tiger,
och bajonetten bräcks, och där läkas såren;
men hjärtats längtan evigt mot himlen stiger,
och sången är odödlig och stark som våren.

Så låt de milda toner i bruset ila,
som röda rosor gunga på vilda vågen,
att bjuda hvarje hjärta en vapenhvila
och strö en sommartanke i bistra hågen.

Då skall den hårda klippan af kärlek röras;
då skall ett barn sin styrka med jätten mäta;
då skola sångens fåglar i stormen höras,
och Finlands flickor skola dem ej förgäta.

År 1855.

Bengt Erland Fogelberg.

† 22 December 1854.

Blek som den hvita marmorvård på fallne hjältars graf,
stod norden i sin vinterskrud vid stormupprörda haf
och rufvade på minnets glans och såg med sorg och hopp
på solar som gått ned i natt och solar som gå opp.

Där stod historiens majestät, i kungamantel prydt,
ej mer en saga sagd i dag, i morgon glömd på nytt,
men kopparklädt med svärd och sköld, på Mälarstadens torg,
och såg odödligt manande på Sveriges kungaborg.

Och nordens gudar trädde fram i söderns marmorskrud,
men lugna; väldiga, alltsom det höfs en nordisk gud.
Och invid dem i fint behag stod evigt ung och glad
utaf Olympens gudasläkt den klassiskt sköna rad.

Och mästaren, utur hvars själ hvar bild, hvar hjältehamn
har sprungit som en stjärna fram ur blåa himlens famn,
Han stod bland sina verk och såg med fadershuldhet där
förenade den nord han minns, den söder han haft kär.

Och rundtomkring i jubel stod hans folk. Och rundt-
omkring
ljöd icke blott den gamles pris allt i den vida ring,
men Sveriges ära hade rest en dubbel minnesvård
af häfdens och af konstens glans vid sina kungars gård.

Och mästaren gick bort. Och snart i bister vinterkväll
så kom en storm med snö och is från höga nordanfjäll.
Och stormen for och for allt bort till fjärran Medelhaf;
där smalt dess drifva i en tår på fallne mästarns graf.

Den blinda marmorn gråter ej. Den hårda malmens
bröst,
förstelnadt under mästarns hand, förstår ej saknans röst.
Men långt i nordens snö och långt i söderns rosenfärg
hvart hjärta, som har konsten kärt, skall minnas Fogel-
berg.

Ty malm och klippor ha vi nog, och hatet smider dem
till dödens lod och hårda svärd och mur för hotadt hem,
men hvar är den, som anderik och kärleksfull förstår
att locka fram ur klippans famn en evig ungdoms vår?

Hård, hård som klippan randas nu en ny och bister tid,
en järnets tid och hatets tid, som skrämmer konstens
frid.
Men, fallne mästare, var lugn! En starkare än du
skall mejsla fram ur klippans barm en nyfödd vår ännu.

Tr. 17 Januari.

Nya Sylvia-visor.

14. Fågelperspektiv.

Vid Sinais fot
står enslig en palm
med läskande dadlar
i öknarnas kvalm.
Helt nära dess rot
jag bodde en höst
och hörde Guds röst
i åskornas hot.

När ryktet mig räckt
om våren i nord,
då vände min längtan
till furornas jord.
Den vingade fläkt
från Sinais topp,
han lyfte mig opp
i morgonens väkt.

Och högt ifrån skyn
en tafla jag såg:
en skiftande matta
af länder och våg.

Där låg för min syn
Arabiens prakt
och Nilns katarakt
och Ararats bryn.

Det heliga land,
där Frälsaren blödt,
låg fläckadt och sorgset
och vildt och förödt.
Jerusalems sand
han brände så het,
och liljan hon gret
vid Jordans strand.

Jag sporde en glans
från Persiens ros,
från Libanons cedrar
och Kars' aprikos.
Det stolta Byzanz
lät speglande se
moské vid moské
i vågornas dans.

På Joniens strand
gret minnet sin tår.
Vulkanerna brände
Italiens vår.
Från Alpernas rand,
från Baltiens våg,
Europa jag såg
i blommor och brand.

Och sist när jag nått
med hjärta som log
de älskade björkar
i Finlands skog,
där friden förgått,
kanonen, som röt
i lundernas sköt,
bar dödar och brott.

Men skogarnas loft
och dalarnas hus,
de strålade klara
i morgonens ljus.
Ej grumlades stoft
i källornas bryn,
och stilla mot skyn
steg blommornas doft.

Då såg jag därvid,
då såg jag med sorg
på mänskornas fejder
i vårens borg.
All världenes strid
med sköldar och mur
försvann för din frid,
du höga natur!

Där står du allen
evärdeligt stor
och ser på den äflan
i världen bor.

Där står du så ren
från synder och mord,
som fläcka din jord
i morgonens sken.

Och mänskornas par
de komma och gå,
försvinna, förgätas
och hoppas ändå.
Du ensam är kvar
till tidernas kväll
odödeligt säll
och strålande klar.

20 Maj.

15. Under rönn och syren.

Blommande sköna dalar,
hem för mitt hjärtas ro!
Lummiga gröna salar,
där vår och kärlek bo!
Soliga barn af luft och ljus,
o jag förstår ert tysta sus,
blommande sköna dalar,
hem för hjärtats ro!

Säll i syrenens skugga,
söker jag här mitt hägn.
Rönnarnas dofter dugga
finaste blomsterregn.
Regnet slår ned i hjärtats vår;
hela dess värld i blommor står.
Säll i syrenens skugga
söker jag mitt hägn.

Kom, du min vän i skogen,
kom, vid min sida sjung!
Skogen är evigt trogen,
våren är evigt ung.

Lifvet förgår som kvällens fläkt;
evig är vårens andedräkt.
Kom, du min vän i skogen,
vid min sida sjung!

Älskade blåa öga,
le som i forna dar!
Låt hvita rönnen snöga
blommor på det som var!
Skänk glad åt kvällens dagg din tår!
Vakna på nytt till sol och vår!
Älskade blåa öga,
le som forna dar!

Blommande sköna dalar
stråla af sällhet då;
klarare våren talar,
bättre vi den förstå.
Aftonen rodnar, vakan slår,
stilla en doft ur hjärtat går.
Blommande sköna dalar
stråla sällhet då.

21 Juni.

År 1856.

Idyll i Valerii stil.

Må andra frukta krigets dån
och magra vid en kopp cikoria;
jag fruktar ej Napoleon
och småler endast åt Victoria.
Jag sjunger ej om en blokad
och käbblar ej i politiken;
jag sjunger om att vara glad,
och det är mer än kungariken.

Mitt rike är den gröna dal
med gula skördars bataljoner,
och skogen är min kungasal
och axen mina millioner.
Själfherskare uti min borg,
af gran och myrten sammanknuten,
jag ler åt lifvets korta sorg
och lefver sekler i minuten.

Mitt hof, det är en brokig rad,
stor sak om uppå två, på fyra,
blott hälsan smyckar vår parad

och skämtet knäpper på vår lyra.
Om beteshagens konferens
ej alltid så harmoniskt klingar,
blott hjärtat klappar vid en väns,
får löjet flygt och tiden vingar.

Hvi skulle den, som larmet glömt,
af världens missljud alarmeras?
Min bål är fylld, mitt glas är tömdt,
och sångens stormakt proklameras.
Bort, ängsmask, frost och missväxtår,
potatessjuka, trädgårdstjufvar!
De fly — sekundens fröjd är vår,
och drufvans must vår suck förljufvar.

Dock ej förgäfves lyddes jag
på turturdufvans ömma kutter.
Hvad är vår fröjd, om dess behag
ej delas med en liten mutter?
Hvad båtar det att vara kung
och herska öfver fält och gärden,
om ej en drottning, täck och ung,
försötmar spiran öfver världen?

Och därför, vänner, nu en skål
för denna hulda herskarinna,
som låter oss bland dill och kål
de allraskönsta rosor finna!
En skål för denna hjärtevän,
som kom, där skördarna de gunga,
att, fri och glad som fågelen,
i kapp med skogens lärkor sjunga!

En skål för bygdens stilla frid,
för vänskapen, som den förskönar,
för kärleken, som småler blid,
för glädjen, som vår möda lönar!
Må världen storma i dess kif;
hvad bry oss dess förgätna rykten?
En tår af längtan är vårt lif;
så låt oss fånga den i flygten!

7 Mars.

För kejsaren.

23 Mars.

Kring Finlands snöbetäckta strand
står våren ung på nytt.
Det dagas öfver folk och land,
och natten flyr för ljusets brand,
och morgonen har grytt.

Du, som oss unnat ljusets lott
och hägnat Finlands vår,
som älskat oss, som oss förstått,
som mildrat och försonat blott,
nu här bland oss du står.

Med spiran i din starka hand,
mer hög, men lika huld,
välkommen till din kärleks land,
där djupt i hvarje hjärtas rand
ditt namn står rent som guld.

För Finlands furste och hans hus
ett högt, ett gladt hurra!
För framtids hopp i stormens brus,
för sol och lif och vår och ljus
ett högt, ett gladt hurra!

Islossningen i Uleå älf.

Hvems träl är jag, att i min ungdomsstyrka
jag skulle blindt en evig vinter dyrka?
Högboren son af Finlands blåa sjö,
fri föddes jag, och fri så vill jag dö.

Min svällda barm i sent fördröjda vårar,
är den ej närd af fosterlandets tårar,
mitt unga strömdrag, sög det ej med lust
ur tusen ådror fosterlandets must?

Min djupa fåra, mina strida forsar,
som krossa allt hvad deras bana korsar,
är ej hvar flyktig droppe uti dem
en dagg, ett regn, en pärla af mitt hem?

Välan, så vill mitt land jag värdig vara
i sol och natt, i lust och nöd och fara.
Man skall ej säga, att den finska älf
bär frie män och är förslafvad själf.

Framåt! Min väg kan aldrig gå tillbaka.
Hvi skulle jag minutens kraft försaka?
Hvi skulle ej min jättestarka arm
med spända muskler bräcka isens barm?

Jag vill ha luft! Jag vill ha ljus! Mitt öde,
det vill jag skapa själf med eget flöde,
och ve den boja, som i vårens dar
än tynger på min jätteskuldra kvar.

Upp, mina bäckar, strömmar! Upp att välla
med ungdomskraft ur landets moderkälla!
Församlen eder i mitt stolta brus,
att kämpa gladt för sol och lif och ljus!

Oss alla Finlands hundra strömmar följa.
Till hafs gå Kemi, Ijos starka bölja,
den lugna Kyro, Kumos strida våg
och Kymmenes och Vuoksens djärfva tåg.

Och samlade med fröjd kring deras fanor
gå tusen bäckar sina skilda banor
till samma mål och kämpa oförsagdt
med tusen sjöars sammanflutna makt.

Vi skola se den mur, som oss vill stänga.
Förr skola vi de fasta bergen spränga.
Och den, som feg har lust att faran fly,
må dö som ränniln dör i kärrets dy.

* * *

Sömnlös ryter i ljusnad majnatt
Ämmäs våg uti snöhvitt svall.
Öfverlistad, men aldrig kufvad,
först förkunnar hon vinterns fall.

Och då reser sig Koivukoski,
kastar, trotsande, bojan af.
Klämd med brak uti tjugu forsar,
svindlar isen i Niskas graf.

Vred han kämpar mot Ahmas' bölja;
tornhög reser sig än hans prakt.
Fåfängt! Pyhä, som kölar bräcker,
Pyhä krossar hans vilda makt.

Störtad, stönande, stupad, stormar
vinterhären från fall till fall,
plundrar, flyende, kvarnens kuggar,
ladans skördar och strandens tall.

Slagen nalkas han Merikoski.
Se, då än vill han våga allt;
tornar skyhögt de hvita murar,
ropar trotsig åt floden: halt!

Hvad! Den starke, som aldrig ryggat,
Oulu, hejdas i loppet han?
Blek förtviflan stränderna griper:
vattnens furste besegras kan!

Ve, i vanmakt böljorna bäfva,
silas slagne kring nejden ut.
Fälten dränkas, gatorna sköljas,
floden stiger med hvar minut.

Då — i stunden af stum förfäran
dånar isen med åskors knall,
och den dignande dammen bågnar,
brakar, brister för flodens svall.

I millioner och än millioner
hvita, skimrande spillrors tåg
skingras väldiga vinterhären,
att förgås uti hafvets våg.

Nejden andas. Böljorna sjunka.
Skummig går öfver brusten damm,
fri och segrande, stolta floden
majestätisk sin bana fram.

* * *

Och nu, min ädla, höga Suomimoder,
säg, är du nöjd med dina unga floder?
Mitt hjärteblod, har det betalt ditt lån?
Är jag nu värd att kalla mig din son?

Förstår du nu, att ingen vinterdrifva
skall evigt lag för dina böljor skrifva?
Som du, med täckelset af is uppå,
var jag i djupet fri och varm ändå.

Dock, om mitt mod af farans njutning frossat,
och om min arm har alla bojor krossat,
för Vårens anlet klär jag lagern af
och säger: det var du som segern gaf!

Det var din sol som isens murar bräckte;
det var ditt regn som mina strömmar väckte;
det var din kärlek som har allt förmått,
och jag — jag endast har min tid förstått.

Allt som på jorden suckar högst och renast,
o visste det, som jag, sin tid allenast,
det skulle dricka kraft ur ljusets märg,
det skulle bryta mur och spränga berg.

Hvems träl är jag, att i min ungdomsstyrka
jag skulle blindt en evig vinter dyrka?
Högboren son af Finlands blåa sjö,
fri föddes jag, och fri så vill jag dö.

Tr. 30 April.

Ny sjömansvisa.

Efter freden.

»Jag hälsar dig, fredliga flagga!»
Kom, vårliga bölja, att vagga
mitt skepp i din gungande famn
långt bort till den främmande hamn.

Se, åter med bristande boja
de lösta najaderna stoja
och kyssa med glittrande mund
de buktiga stäfvarnas rund.

I fjärran kanonerna tystna
och grönskande stränderna lyssna
med larmande ekon uppå
den glada salut i det blå.

De flygande vimplarna fladdra,
och skämtande vindarna sladdra,
i seglenas svällande snö,
som glimmar i blånande sjö.

Där brusar med hvirflande ånga
den kopprade kölen att stånga,
som förr, i sitt vikingatåg,
den fria, den väldiga våg.

Hur nyss öfver fjärdarnas spegel
det slappa, det sörjande segel
sig smög som en tjuf, för att nå
den spärrade hamnen ändå!

I land låg den gissnade slupen,
där stod jag och såg emot djupen
och metade sorgsen på strand
en stretande abborr ibland.

På land var det tungt till att vandra,
att plöja och så som de andra.
Det tog så förunderligt mot
min vana, min vaggande fot.

Nu, glad som en sprittande löja,
jag söker min beckade tröja
och brassar en buss och gör loss
min gamla, min tjäriga tross.

Farväl du min fädernehydda!
Nu hämtar jag salt till din krydda,
min flicka vid sticka och nål
skall dricka i kaffe min skål.

Och kommer jag ut till de kända
passager i världenes ända
och möter krabaten på kryss,
som stoppade kursen helt nyss:

God dam, sir! Föll prisen i smaken?
Kanhända vi boxas på saken?
Monsieur, ger han satisfaction?
Kanske en duell på kanon?

Dock nej! Må vi hellre förglömma
vårt groll uti groggen och tömma
en ärlig, en rykande bål
tillsamman till böljornas skål.

Becktröjor, hvad än vi oss anse:
Old England och Finland och France,
matros och milord och mossjö,
hurra för vår blånande sjö!

Hurra för den flygande flagga,
som vårliga vågorna vagga
i vänlig och gungande famn
till stormiga lefnadens hamn!

Tr. 14 Maj.

Saima kanal.

7 September.

I.

Långt i det vida österland,
där Finlands sol sig tänder
vid dunkelgröna skogars rand
och åsbekrönta stränder,
där slår i klufna fjärdars tåg
en fordom hundramila våg.

Där slår en sjö, han slår med makt
mot sina stränders vallar,
och när han ned till ro sig lagt,
i djupet än han svallar
och bryts i sakta dyning mot
den skumbetäckta klippans fot.

Den skygga anden simmar tyst
uppå hans silfverstrimma;
på kullen där, af solen kysst,
en kyrkas fönster glimma;
och furans mörka krona ser
i fjärdens djupa anlet ner.

O Saima, hundra sjöars sjö,
hvi sucka dina vågor
beständigt emot land och ö
med tysta framtidsfrågor?
Hvi klingar sången på din strand
så sorgsen och så vek ibland?

Det var dock vid din klara våg
som Finlands sångmö föddes
och Väinös öga dagen såg
och sagans strider blöddes
och Finlands skönhet ljufvast log;
är det ej glans och glädje nog?

Din våg han brusar dock sin sång
om faren tids idrotter.
Han säger: Saima var en gång
det blåa hafvets dotter
och förde polens böljor allt
till Finska vikens Eystrasalt.

Hvad sen du brutit obetänkt
kan dikten endast ana:
om vida länder du fördränkt
i otamd härjarbana;
alltnog, att hafvens herre bröt
din makt och dig i bojor slöt.

Alltsedan har, en fånge, du
din flod mot klippan krossat
och bidat denna dag, som nu
till sist din våg förlossat,

och sköljt din mo och famnat stark
din glestbesådda ödemark.

Men engång har du rest ditt svall
i jättekraft mot muren
och sprängt förvittrad klippas vall
och stormat ut ur buren
och sträckt emot en okänd värld
i vildskönt Imatra din färd.

Det var din djärfva ungdomsbragd;
då var det stolt, ditt flöde.
Och det är skönt att oförsagd
sig skapa själf sitt öde
och krossa allt som står emot
den unga kraftens djärfva hot.

O Saimavåg, du starka våg,
som hårda bergen stångat,
hur blef du sist så mild i håg,
att mänskolist dig fångat,
liksom ett barn med flyktigt sinn,
i trånga slussars kamrar in?

Långt djärfvare än klippans barm
dig dessa murar trotsa;
men reser du dig upp med harm,
skall också dem du krossa
och skölja lätt som agnar bort
de nya dammar innan kort.

Dock det, du tame jätte, det
är just din fröjd och ära:

det tvång du bryta kan så lätt,
det vill du tåligt bära,
och bära det, af kärlek full,
för Finlands, för din moders skull.

Den kraft, som stormar vildt, med hot
att själfvisk allt föröda,
hur ringa är ej han emot
den ädelt burna möda,
som, trygg i känslan af sin pligt,
har mätt sitt mål och vägt dess vikt!

O Saimavåg, du ädla våg,
som vet dig själf försaka,
ditt mål är stort och hög din håg;
så se dig ej tillbaka!
För stolt att vara nyttans slaf,
sök fritt ditt länge sökta haf!

Ditt Imatra låt stupa brant
och Vuoksens forsar brusa,
att uti slingrad bana grant
den häpne vandrarn tjusa;
den droppe du kanalen ger
för Finlands väl betyder mer.

Ty mer än glans och mer än makt,
och mer än ryktet unnat,
mer än det pris dig sången bragt
och världens lof förkunnat,
är det att räcka fri sin hand
till arbet för sitt fosterland.

II.

Red till en fest! Den låga hyddan smycka!
Kläd hennes dörr med löf och blommor små!
Förgät en stund bekymren, som dig trycka;
tag glädtigt mod och helgdagskläder på!
Hör, glada klockorna i kyrkan ringa:
det är en lofsång de den Högste bringa;
kring vida Finland deras toner gå.

Du slitna yxe, hvila dig mot trädet!
Du nötta murslef, lägg ditt arbet ner!
Du slägga, hamra icke mer på städet!
Du spade, sarga icke jorden mer!
Du trötta hand, släpp järnet, dela fröjden,
knäpp dig i bön och lyfta dig mot höjden!
Tag hatten af! Ditt land, ditt land dig ser.

Men du, du hvita längtansfulla segel,
som från de stängda fjärdar skådat djärft
emot det stora hafvets blanka spegel,
ej nöjdt med trånga hamnen, som du ärft;
sväll högt i vinden! Ila fritt mot stranden!
Han stängs ej mer; de hafva lossnat, banden,
och nya haf har nu ditt land förvärft.

Nu har han grytt, den dag, som sekler anat
och som i sekler ej förgätas skall.
Nu vidgar sig den blick, som länge spanat
från gömda insjön, öfver skogens tall.
Nu står den vida världen fri, förklarad,

i förr ej skådad storhet uppenbarad,
för ödemarkens barn vid forsens fall.

Det folk, som bott i fattigdomens boning
och sökt sin näring utur svedens glöd
och hvarje höst bedt frosten om förskoning
och mången vår bedt skogens bark om bröd;
nu har det väg; nu rinner mjölk ur bergen,
och stenarna bli bröd, och furumärgen
i korn förbyts, att lisa folkets nöd.

Ty skogens rese, dömd att gagnlös stupa
för stormens ras, bär gyllne äpplen än;
och malmen, gömd i hundra sjöar djupa,
förbyts i plog och svärd för finska män;
och flitens verk, i dvala än begrafvet,
nu har det väg, nu har det väg till hafvet
och vänder ökadt, hundrafaldt igen.

Och vantrons dimmor, som från öde trakter
de forna trolldomsländer fångat fatt;
det blinda mörkrets tusenåra makter,
som i de skumma pörten ned sig satt,
de fly, de fly för hafvets friska stormar
och ljusets solblick, som i fägring formar,
förskingrar och föryngrar nordens natt.

En damm är sprängd. En mur är genombruten.
Den nya tidens starka ande går,
ej mer med snäckans gång, i vingen skjuten,
men snabb och rastlös i det gamlas spår.
Och nya krafter, gömda, omedvetna,

okända, kväfda, sofvande, förgätna,
likt källor springa upp ur Finlands vår.

Hvems är den mästarhand, som konstrik danat
ett verk så stort, hvars vidd ej mätas kan
med siffrors tal, beräknadt eller anadt,
och guld som det har slukat; hvem är han?
Är det en dödlig, nämn hans namn för världen,
att hvarje våg, som brusar öfver fjärden,
åt Saimas stränder det förtälja kan!

Hans namn! Välan, uti graniten rista
två höge furstars minne, fast som den.
Och rista där de första och de sista
af Finlands och af Sveriges ädle män,
som tänkt, som genomfört med trogen möda
det stora verk — de lefvande, de döda! —
att släkte efter släkte minns dem än.

Dock handen, som i nöd och ofärd mycken
århundraden igenom hamrat på
den hårda klippan, tills hon sprang i stycken
och Saimas segel ut till hafvet gå,
det är det *finska folkets* hand, som knuten
med spända muskler, hårdt vid stålet gjuten,
har banat väg för sina sjöars blå.

Ty vandt att brottas mot natur och öden,
hvad detta folket vill, det för det ut.
Det har besegrat polens is och nöden;
allt viker för dess sega kraft till slut.

Dock samladt i en punkt, som ögat fattar
och handen mäter och förståndet skattar —
så såg det ej sitt djärfva verk förut.

Med vaknad tillförsikt i festens timma
står finska folket vid kanalens rand
och skådar i dess blanka silfverstrimma
sitt mästarprof, sin äras blåa band.
Dock ödmjukt i sin kraft, det faller neder
för Honom, som allt stort, allt godt bereder,
och kallar ned Hans nåd till folk och land.

O Du, som bjudit hafvens vågor skilja
och dock förena folks och länders lott,
det är Ditt verk, det är Din stora vilja,
och vi, vi endast ha Din vink förstått.
Med tämda böljor Saima går att bära
till fjärran haf vårt armod och Din ära;
Din ära är det, att vi det förmått.

O, må Din kraft, som öfver djupen råder,
välsignande till dessa vatten nå,
att ifrån sjö till haf, liksom en åder
ur Finlands hjärta, må kanalen gå,
ej att i världens flärd vår kraft förblöda,
men att betrygga frukten af vår möda
och som en väg för ljus och frid bestå.

Den dag, när nöden uti landsflykt seglar
med vingad köl från hundramila strand
och Finlands skönhet i kanalen speglar

ett rikare, ett lyckligare land
och stort och fritt ett folk, sin lycka värdigt,
då först, då först är blåa bandet färdigt,
då först skall verket prisa mästarns hand.

År 1857.

Till våren.

Hvi kom du tidigt redan
med sippor i din hatt
och lät dem vissna sedan
i frostig vinternatt?
Hvi lät du klart i höjden
den glada lärkan slå
och lofvade oss fröjden
och gaf den ej ändå?

De tidigt hvässta plogar
i månget hungerns hem,
de guld och gröna skogar,
hvad gjorde du af dem?
De länge gömda segel,
som längta ut igen,
hvi slöt du hafvets spegel
för dem i bojor än?

O Vår för all vår bidan,
o Vår för allt vårt hopp,
hör du den tysta kvidan,
som står ur natten opp?

Hur mycket att förskona,
hur mången stelnad tår
att torka och försona,
har icke du, o Vår!

Är du en vinter — närma
dig då i vinterdräkt,
men ljug ej sol och värma
för svikna blommors släkt!
Låt skymma eller daga;
vårt öde bära vi;
men vilja ej bedraga
och ej bedragna bli.

Tr. 29 April.

Hälsning
till den finska nödens välgörare utom Finland.

Vid den bebodda världens rand
gaf ödet oss ett fosterland,
det sista, där en mänsklig fot
har trotsat polens hot;
det sista, där i öde mo
Europas genius byggt bo;
den sista, framåtskjutna post
mot natt och död och frost.

Fastän ett ringa folk, vår vakt
mot vildhetens och mörkrets makt
är mänsklighetens egen strid
för ljus och lif all tid.
Vår seger är dess seger dock,
och falle vi, så faller ock
med oss ett bålverk för dess stråt
på lifvets väg framåt.

Och trofast ha vi fyllt vårt kall;
betalt med nöd och död och fall
hvar fotsbredd mark vi hägnat in,
som lifvet kallar sin.

Dess härd i nord vi murat stark,
där före oss var ödemark —
det är, orubblig, oförsagd,
vår tusenåra bragd.

Och därföre, när polens frost
ånyo stormar mot vår post
och blödande på nytt en dag
vi digna för dess slag;
och när hon oss i fjärran hör,
den mänsklighet vi kämpa för;
förutan tvekan, utan knot
vi ta dess stöd emot.

Och ej med glans och ej med guld
betala vi igen vår skuld;
den skatt vi sökt och ge igen,
en annan skatt är den.
Det är den kufvade natur,
och nya skördar därutur,
och nya segrar, nya hem
för ljus och lif med dem.

Från österland och västerland,
från Nordsjöns och från Themsens strand
och där champagnedrufvan yr
i saftig ranka gryr;
från alla kom ett sommarregn
af milda gåfvor hit till hägn
för hungern i vår nord — däri
namnkunnig mer än vi.

Och tronen gaf sitt rika stöd,
och hyddan gaf sitt knappa bröd,
och barnet gaf sin läckerbit
åt arma nöden hit.
O att vår tack dem kunde nå
ur djupet af vårt hjärta så,
som vissna tegen doftar grön,
när regnet hört dess bön!

Vi bringa dem den tack, som går
ur tusen hjärtans läkta sår,
från bleknad kind, ur slocknad blick,
som lifvet återfick!
Vi bringa dem det bud till lön,
att hvarje tår i vintersnön
skall mogna till ett ax, som slår
i blom ur Finlands vår!

Tr. 9 Maj.

Ynglingens drömmar.

Vid fjärdens strand, i gröna björkens skugga,
där är min barndoms undangömda bo.
De milda majregn öfver ängen dugga,
och bäcken sorlar där i kvällens ro.
Jag minns dem än. Jag ser min fader stanna
allvarligt lugn vid våra lekars larm;
jag ser min moder huldt vår djärfhet banna
och stryka locken från min brynta panna
och knäppa tröjan kring min ystra barm.

Hur ofta där vid kvällens sista ljusning
jag vände drömmande från skogen hem
och lyssnade på mörka furors susning
och hörde sagor sucka uti dem.
Och när i morgonsolens glans, den höga,
för fläkten fladdrade min julles flagg,
då lekte framtidssyner för mitt öga,
jag såg najaderna i skimret löga
och älfvorna fly bort på ängens dagg.

Sen drog jag bort till skolans lärda dater,
till knottrig läxa och en styf karbas,

och brottades med stojande kamrater
och slog min boll mot skyn i skämt och ras,
och tumlade på backens högsta branter
i vintersnön på mina skidors par,
och slogs mot nordanvindar och pedanter,
tilldess i yr och damm af folianter
med stolt betyg det till examen bar.

Nu är den leken lyktad. Står jag redan
vid målet? Nej, det viker för min fot.
Gif mig en värld att kämpa för, och sedan
gif mig en annan värld att kämpa mot!
Hvad vill du, hjärta? Det må lifvet svara,
när jag dess fordran och dess lön har känt.
Mitt första kall, det är ändock att vara
i lust och nöd och frid och fröjd och fara
en fri, en glad, en rask, en finsk student.

* * *

Må bäcken jollra bort sitt brus
i pärleregn och västansus;
jag är den djärfva forsens våg,
som brusar vild i håg.
Jag är den unga floden, som
går framåt och ej ser sig om
och bräcker mur och bryter vall
i omotståndligt fall.

Jag gnistan är, Promethei arf.
I natten af ett tidehvarf
jag sprungit frisk ur lifvets härd,
att lysa högt en värld.

Om uti brand, om uti glans,
i lågors eller stjärnors dans,
det vet jag icke än. Men varm
slår gnistan i min barm.

*

Dock — är jag floden, vill jag älskad skölja
med lugnadt brus, i sakta silfverbölja
den strand, där Hon, min ljufva flicka, går.
Och är jag gnistan, vill jag lik en stjärna
i kvällen lysa mina drömmars tärna
och regna en demant i hennes hår.

Mitt lif, min bragd, min stolthet och min ära,
allt vill till offer jag den hulda bära
i dalens frid, där blott zefiren lyss.
Vid hennes barm, när hjärtats flammor brinna,
skall lifvets sorg, skall lifvets strid försvinna
uti en dröm, en suck, en tår, en kyss!

*

Upp, son af ditt land!
Ditt land är i fara,
dess ynglingaskara
behöfver din hand!

*

Kom till min famn, kom till mitt unga hjärta,
o yngling, kom till dina drömmars brud!

Ack intet moln skall våra himlar svärta,
och ingen orm i dessa rosor bjärta
skall fläcka våra hjärtans tro för Gud.

*

Ditt land är i nöd!
dess ära är fläckad,
dess mandom är gäckad.
Till seger och död!

*

O dröj hos mig! O dröj i dessa dalar!
Hvi flyr du bort ifrån din sällhets strand?
När lifvets storm om död och faror talar,
o det är kärleken som oss hugsvalar!
Kom — i min famn, där är ditt fosterland!

*

Från kärlekens famn
flyg stolt till din bana,
och fall på din fana
för Finlands namn!

* * *

Mitt fosterland! för dig i alla öden
min bästa kraft jag ödmjuk offra vill.
Ehvad du ger mig lifvet eller döden,
jag följer dig, jag hör dig evigt till.

Om uppå fridens, om på stridens bana
du kallar mig en dag, se här min hand!
Den skall ej svika, o mitt land, din fana.
Ditt stora namn skall mig till bragder mana . . .
Må Gud beskydda dig, mitt fosterland!

Jag vuxit vid ditt hjärta. Outplånligt
har du uti mitt hjärta vuxit in.
Min faders land! Min moders hydda! Sonligt
vill jag i all min sträfvan blifva din.
O gör mig vis att lefva för din ära,
o gör mig stark att lösa mörkrets band,
att hvarje tid i verk, i ord, i lära
må häfdens vittne om min kärlek bära . . .
Må Gud beskydda dig, mitt fosterland!

Hvad mer, om, droppen lik, jag glömd försvinner,
om, gnistan lik, i natten jag förgår;
jag skall bli regnets tår, som tyst förrinner
och vattnar skördarna i Finlands vår.
Jag skall bli strålen, som i sorgens midnatt
ur brustna skyar lyser upp din strand;
men du, mitt land, skall blifva stort, välsignadt,
långt sedan denna arm i döden dignat . . .
Må Gud beskydda dig, mitt fosterland!

22 November.

År 1858.

Jacob Gabriel Leistenius.

† 4 Januari.

Ett folk i vadmal äro vi,
så mörkt som våra skogars tall.
Vår fröjd, vår sång, om än så fri,
är tung som våra forsars fall.
Natur och öden ha oss stämt
långt mer för allvar än för skämt.

Men när i våra furors natt
en stråle skimrar från det blå
och ler däröfver friskt och gladt,
då ljusnar det för oss också,
och äfven vi ha löjet kärt,
när det är godt och älskansvärdt.

Det goda löjet, också det
är ju Guds barn! — Likt barnets röst,
i sorgens stund, på mödans fjät
det lifvar upp ett mänskobröst
som solsken öfver löf och blad,
och man är god, när man är glad.

Därför, när han till hvila gått
i dödens allvar, han som här
förstod det som så få förstått,
den skatt som skämtet innebär;
i byte mot hans glada sång
låt honom få en tår en gång!

Hvem minns ej »Pojken», när en dag,
än trugad och än opåmint,
han i studentens glada lag
besjöng skolmästarn i Korinth
och gick, som han, att dö förnöjd
»i väntan att få lön förhöjd!»

Den glade sångarn! I sin barm
han bar dock känslans djupa spår;
han kunde sjunga lika varm
naturens skönhet, smärtans tår,
och bakom allt hans löje låg
en allvarsam, en redlig håg.

Far hän i sorg, far hän i frid,
du Finlands glade sångare,
du ende, som i mulen tid
förstod den ädla konst att le!
Far hän, som solens stråle klar
ännu i molnet lyser kvar!

En tår blef löjet på din kind,
din lyras sträng är brusten, och

ohejdad far en vintervind
i våra furors mörka lock.
Men evig, liksom sorgen här,
evig, odödlig glädjen är.

Tr. 20 Januari.

Bittida i skog.

Ett rosendesken,
det glimmar på gren,
och daggen har fallit
på tufvor och sten.
Och luften är sval
i skogarnas sal,
och fåglarna kvittra i björk och i al.
På axeln jag kastar mitt trogna gevär,
sex liljekonvaljer dess mynning bär.

Därborta vid strand
af vågornas rand,
där glimmar en ruta
i morgonens brand,
och röken i byn,
han stiger mot skyn,
som människoböner mot himmelens bryn.
Lätt vaknar en blixt ur mitt blommiga rör,
och berget mig svarar, och skogen hör.

För lek och för hot
vid furornas rot

flyr tufvornas tjäder
i hast för min fot.
Den rädda må fly,
jag riktar mitt bly
mot örnen, som seglar i himmelens sky.
Från soliga höjder, fri, trotsig och ung,
fall stolt uti blommor, du molnets kung!

3 April.

På Roines strand.

Hjorden betar, och klockan klingar,
klockan klingar på Roines strand.
Svanen flyger med hvita vingar,
flyger ensam vid molnets rand.
Vårens vindar i löfven gå,
solen skiner, och sjön är blå;
men jag sjunger min långa längtan,
sjunger ensam på Roines strand.

Fader min är en björk i skogen,
moder min är en sommarsky,
broder min är ett ax i logen,
syster min är ett vinterny.
Ensam är jag, som hedens ljung,
blommar ensam och vissnar ung,
sjunger, sjunger min långa längtan,
sjunger ensam på Roines strand.

Om den strålande solen visste,
om hon visste mitt hjärtas håg,
allt sitt rosende sken hon miste,
skulle sjunka i kvällens våg,

sjunka, sjunka i nattens famn;
men jag hviskar min älsklings namn,
sjunger, sjunger min långa längtan,
sjunger ensam på Roines strand.

4 April.

Regnbågen.

Sylvias visa 16.

En båge står hög öfver åker och by;
sju färger han bär i sitt änne.
Där flyga små fåglar i himmelens sky,
och alltid så flyga de tvenne.
— Hvart går eder väg
i skyarna, säg?
— Vi bygga vårt bo
på himmelens bro.
— Ack, kära små fåglar, han sviker er tro!
Jo, jo,
så underligt är det i våren.

— Och är han ej bryggan vid himmelens strand,
där åskorna köra sitt dunder?
Och droppa ej tårar af guld från hans rand
till törstande jorden därunder?
— Ack nej, edert hägn
är rosende regn,
en villande färg
i skyarnas berg.
Ack, kära små fåglar, han bär eder ej,
å nej!
Så underligt är det i våren.

— Du vise, som räknar på fingrarna fem,
hvad vet du om himmelska fröjden?
Hvar bygga väl sångernas fåglar sitt hem,
om ej i den soliga höjden?
Nog få de en kvist
för lefnadens brist;
men eviga hus
de mura af ljus.
— Ack, kära små fåglar, hur säll är er tro!
Jo, jo,
så underligt är det i våren.

4 April.

Midsommarnatt.

Vi möttes på den högsta topp,
som Linnunkangas reser opp;
långt under i den gröna dal
låg aftondimman lätt och sval.
Det var en natt
med lek och spratt,
en natt af ljus
och morgonsus,
när solen dök i sjön så klar
och glömt sin röda hufva kvar.

Så långt man såg, var skog och berg
och fält och sjö i rosenfärg.
En kokko fladdrade mot skyn,
och där så lekte hela byn.
En speleman
grep strängen an,
en yster ring
flög elden kring;
men fjärran stod vid nattens sken
en flicka, sorgsen och allen.

Hon var så vacker, fin och mjuk
i randig kjol och silkesduk.
Jag vet ej hvilket troll i skog
beständigt mig till henne drog.
Jag har behag
till glädje, jag,
min håg är mer
för den som ler,
men ingen rört mitt hjärta så,
som dessa sorgsna ögon blå.

Jag räckte henne hand till dans;
i Katris ögon flög en glans
af eld och solsken, båda två,
ty solen steg på fästet då.
Jag glömde att
i denna natt
min grofva hand
af ved och brand
var sotig som en rieugn,
och hon var fin och hvit och lugn.

Hon vägrade, hon böjde blott
sitt vackra hufvud lätt och godt.
Jag svängde då med andra om;
men sen, när jag till brasan kom,
hvem stod så röd
vid kokkons glöd?
Det Katri var,
som bränsle bar,
och hennes fina, hvita hand
var sotig som ett svedjeland.

Då sad' jag: Katri, hör en dag!
Nu är du lika svart som jag;
nu är ej tid att krångla mer;
räck vackert hit din hand, jag ber!
Och varm i håg,
på mig hon såg,
och elden sken
på klyft och sten,
och morgonrodnan lyste klar
i Katris milda ögonpar.

6 April.

Johan Jacob Tengström.

†

Studentsång vid grafven den 15 April.

»Än öfver tidens mörka vågor»
som klippor Auras minnen stå.
Dess tempel grusades i lågor,
dess gamle kämpar hädan gå.
Den gamla tiden är förgången,
dess sista höstlöf falla af;
men våren, kärleken och sången
strö friska blommor på dess graf.

Välsignad vare du, som troget
arbetat för ditt fosterland
och helgat ädelt, redoboget
åt ljusets verk din varma hand;
välsignad ock för hvad du mistat!
Med djupt begråtne söners namn,
o fader, du ditt minne ristat
i fosterlandets trogna famn.

Romans.

Lonny stod på gröna stranden
och såg ut mot fjärran blå.
Hafvets våg dog bort i sanden,
och då sade Lonny så:
O hur snart fly lifvets fröjder!
O hur kort är hjärtats vår!
Som en bubbla var min sällhet,
som en våg mitt lif förgår.

Och då sjöng den blåa vågen,
som så klar i sanden dog:
Jag har speglat himlens skönhet,
jag har lefvat länge nog.
Evighetens fröjd och smärta
spegla sig i bubblans tår;
och du klagar, hulda flicka,
att din vår så snart förgår!

Maj.

Adolf Ivar Arwidsson.

Festsång den 1 Juni.

Två tider brottades för ljus
en gång på Finlands slätt.
Två stormar kämpade med brus,
två vågor häfde sig med sus —
men hjärtat, det var ett.

Gränsfloden mellan det som var
och det som kom — Porthan —
ur källan af en forntids dar
han lät uppvälla stor och klar
en framtids ocean.

När själf han sjönk med domnad arm
i oceanens famn,
då rann i fosterjordens barm
väl mången åder ung och varm,
men utan mål och namn.

Vid stranden utaf Auras våg
stod då en yngling opp.

Han gaf ett ord åt det som låg
i djupet utaf Finlands håg,
i siktet för dess hopp.

En gåta var det ordet då;
det brusade förbi.
Det tyddes ut båd' si och så;
men när man lärt sig det förstå,
låg knuten däruti.

En man vardt ynglingen. Han satt
på annan strand än här,
en kung bland folianters skatt,
och lyste våra häfders natt
och glömde oss ej där.

Bland mången som ej oss förstod
förstod oss ensam han.
Själ af vår själ, blod af vårt blod,
för oss han stred med ynglingsmod
och lugnet af en man.

När hungern gästade vår strand,
när bildningen led nöd,
när städer gingo upp i brand,
då sökte oss hans varma hand,
i fjärran än ett stöd.

Kom en af oss med kammad lock
att ljustra häfden — godt.
Men kom han dit med trasig rock
och dito börs — stor sak ändock,
blott finska han förstått.

När han vid Mälarn såg sig om,
fann han sitt land igen
hos Auras gamle kämpe, som,
ehvad han gick, ehvad han kom,
dock var densamme än.

Sju lustrer snögat, sen han gick,
på Aurasonens hår;
men yngling än i kraft och skick,
och varm i håg och glad i blick,
nu midtbland oss han står.

Hans ord är ej en gåta mer;
det går kring land och mo,
det växer, likt den vår som ler.
Han sådde det i kärlek ner,
i kärlek skall det gro.

Välkommen hit till vänners hand!
Välkommen långt ifrån!
Välkommen hit till vårens strand!
Välkommen till ditt fosterland,
du ädle Aurason!

Anm. Fosterlandet hälsade Arwidsson välkommen, för att icke mera gifva honom tillbaka. Tre veckor efter återseendets glada fest i Helsingfors slocknade i Viborg hans för Finland dyrbara lif.

Nordiska taflor.

I. Midvinternatt.

Midvinternatt står stjärnklar öfver norden.
Det tindrar öfver höjder, berg och dalar,
och himlen lefver, medan död är jorden.

Maanselkä lyftar sina hvita toppar,
högtidlig, drömmande, mot nattens salar,
liksom ett moln, där hagelskuren droppar.

Och Kölen ställer djärf sin jätteskullra
med trotsigt hån mot oceanens vilja,
när berg af is emot hans stränder kullra.

Här lutar Skandia den stolta pannan
mot Finlands nacke. Dem kan ingen skilja,
förrn hällebergen lossna från hvarannan.

Med handslag af granit fast bundna samman,
i jordens urtid vigdes de tillhopa
af den i Muspelhem fördolda flamman.

De hört Allfaders röst i skaparorden
och stå förenta ytterst i Europa
ännu när Ragnarök beskuggar jorden.

På dessa fjällar sitter Skandias Saga
och blickar mörk mot hafvets döda vågor,
dem vinternatten tagit nyss afdaga.

Och Finlands Runotar vid hennes sida
begrundar nattens gåtor, när i lågor
de röda norrsken uppå fästet strida.

Då säger västerns Saga: O min syster,
nu är den hvite Balder död för Höder,
och Midgårdsormen sig i djupet ryster.

Kom, låt oss gråta Balder! Låt oss sjunga
om höge Asars sorg, när ljuset blöder,
och kalla Thor, att med sin vigge ljunga!

Och Runotar af östern svarar henne:
I fjättrar Lapplands Louhi bärgat solen;
sju kopparberg hon lade på dess änne.

Men låt oss Väinämöinens harpa stränga,
att det må varda ljus vid öde polen,
när sångens trollord kopparbergen spränga.

2. Saga på kämpens hög.

Susar med hvita
väldiga vingar
vinterns örn
öfver kämpens hög.
Klar går en klang af
klingor därinne,
hugstor en höfding
i högen bor.

Kyrialas våg vet
vikingens bragder,
vidt går hans ära
kring Eystrasalt.
Haglat ha hugg kring
härjarens brynja,
drakarna drucko
drottens blod.

Nu är han gäst i
gudarnes gårdar,
skådar på Skandiens
skönhet ned.

Freja har kysst allt
blod från hans kinder,
Saga har söft hans
sorger till ro.

Susar med väna,
vårliga vingar
sångens svan
öfver kämpens hög.
Stojande pilt hans
storhet stammar,
tyst faller tärnans
tår på hans graf.

3. Vårluft.

Där susar en storm öfver sjöar och land,
och han skingrar den vintriga sky.
Han bräcker de brusande böljornas band,
och han bådar att världen är ny.
Hur han hviner med makt uti tackel och tåg!
Hur han hvirflar i drifvornas flock!
Och han fläktar i ýnglingens fladdrande hår,
och han leker med tärnornas lock.

Det dagas i nord, och det löfvas i lund,
och det kvittrar i grönskande dal;
där duggar en dagg uti morgonens stund
öfver ängarnas möjade sal.
Där är lif, där är ljus, där är glans, där är sång,
där är hälsa och strålande ro,
och hvar sorg du begrof uti drifvan en gång,
som en blomma i våren skall gro.

Kometen 1858.

Hvi riktar du din tub från tornet uti kvällen,
du bleke grubblare där på den dunkla jord?
Slår jag med skräck din syn bland höga stjärnepellen,
järtecknet, som för dig bebådar krig och mord?
Lägg bort ditt teleskop. Hvad båtar dig att grubbla?
Du stoftet af ett stoft, du bubblan af en bubbla,
som danas och förgås uti ett flyktigt nu,
gå, slumra uti ro. Jag är ett stoft som du.

Jag är ett vilset flarn på rymdens oceaner,
en sväfvande atom uti ett strandlöst haf,
en dimmig embryon bland världar af titaner,
ett spöke, stiget upp ur evighetens graf.
Obändig i min kraft, med än knappt tyglad bana,
jag rusar i den rymd, som inga siffror ana,
från mörkret af en natt, som ingen stråle når,
till outhärdlig glans i solens gyllne vår.

Och dock är jag en slaf, som inga vårar glädja,
en slaf af denna sol, en lekboll i dess hand.
Jag rasar mot dess makt, jag rycker på min kedja
och ändlöst, ändlöst långt jag tänjer ut dess band.

Men när jag ilat bort till rymdens sista gränser,
där, knappt en stjärna lik, i fjärran solen glänser,
och tror mig åter fri, då drar tyrannen än
på kedjan som han löst, och jag är slaf igen.

Förhäf dig ej, du stoft, af låga jorden buret!
Din jord, hvad är då hon? Är hon väl mera fri?
Går hon ej snäckans gång, som visaren kring uret,
kring samma jättemakt och solar sig däri?
En boll för samma nyck, en ödmjuk tjenarinna,
blott mera spak än jag, för samma herskarinna,
utaf dess nådes sken hon tigger ljus och dag
och blygs ej att sig tro mer lysande än jag.

Ett klot utaf granit, med snö uppå din hjässa
och i ditt djupa sköt en glödande vulkan;
med öknar på din kind och, dystrare än dessa,
en gördel af den blå, den öde ocean;
med svartnad yta, bränd af tusenåra lågor,
och multna lämningar af släkten, som likt vågor
blott födas att förgås — du arma grå planet,
är du en stjärna, skapt för himlens herrlighet?[1]

Och dina skapelser! Ett gift i balsamlunder,
ett törne i hvar ros, en tiger i hvart snår;
ett blomster för i dag, och dock en orm därunder,
och skuggan af en höst i hvarje flyktig vår;
ett torftigt bröd, förvärfdt med outsäglig möda;
järnmalm uti din barm, att dina söner döda,

[1] *Et que tout cela fasse un astre dans les cieux!* Denna och nästföljande två verser innehålla spridda reminiscenser från Victor Hugo, Contemplations, Autrefois, Livre III: XI.

och pest uti din luft, att skynda deras mord;
är det din fruktbarhet, din rikedom, o jord!

Och kronan på ditt verk, den stolta mänskoanden,
som mäter solars gång och vågar mästra Gud;
hvad är väl han? Ett grand, en myra uti sanden,
borttappad i en vrå af världars stjärneskrud;
än bödel, som din vall med blod och tårar fuktar,
än offer, som förskrämdt det fallna löfvet fruktar
och lider, hatar, dör och multnar i din mark;
är det väl han som nämns en skapelsens monark!

Nej, dunkla jord, ej så med öfvermod bekika
det snabba töckenklot, som ilar dig förbi.
Fast regellös jag syns, fast vild och hemsk tillika,
jag är mer säll än du, jag är långt mera fri.
Jag är en nyfödd värld, som, yngst bland stjärnors rader,
en gång skall få min plats bland världars myriader,
att vittna Skaparns makt långt rikare än du.
Din bana löper ut; min förestår ännu.

Årtusenden förgått, sen jag dig sist besökte;
då glödde än din kropp i lavans kopparfärg;
löst uti dimmor opp, än oceanen rökte
omkring ditt öde klot och dina smultna berg.
Och när årtusenden härefter jag dig susar
i rymdens natt förbi, du lika öde rusar,
en bristande vulkan, emot världstöcknen ut,
och all din dröm af lif, din mänskodröm, är slut.

Tr. 13 Oktober.

Veteranerne.

I. Sång den 7 December.

Skuggor från de flydda dar!
Stån upp ur tidens natt och skyllren än med rostiga musköter!
Framåt! Smattra högt, fanfar!
Det är de finska fanor, det är Döbelns standar.

Trygg i den grå, den blodbestänkta uniformen,
går man vid man med ärr på breda bröst mot stormen.
Framåt! Genom rök och damm
i slutna leder tåga björneborgarne fram.

Hjältars led, som längesen ditt hjärtblod för oss gaf!
Nattens stjärnor tindra tysta på din glömda graf.
Men dina bragders minne ej förgår,
din ära är dock evigt ung som Finlands vår.

2. Prolog den 7 December.

I.

Barn af den tid, som fjärran från orkanen
af dagens fläktar böjs och sedan, trött
af balens mödor, slumrar på divanen
och ser i drömmen allting rosenrödt:
vet du den sorg, som bådat dina nöjen?
Vet du den tår, som gret för dina löjen?
Vet du de offer, som för dig ha blödt?

Ditt sköna luftslott, nu så rosenfärgadt,
det restes upp så outsägligt svårt.
I vida norden finns ej land så härjadt,
så blodbestänkt, så offerkrönt, som vårt,
ej finns ett folk, så fosterbror med nöden,
så ödelagdt af isarna och glöden,
så härdadt — ack — och därföre så hårdt!

Du trängdes ej bland denna världens store,
o våra fäders folk! Det var ditt brott.
Du nöjdes hellre, i din strid med Bore,
med sångens, odlingens triumfer blott.

Och dock — en gränsvakt mellan tvenne världar —
du har förblödt vid dina brända härdar,
på tusen slagfält du ditt blod har sått.

Så djupt, så skarpt du fostrats vid den läran,
att ingen fred på jorden unnas den,
hvars mannakraft förgåtts i blek förfäran,
hvars veklingshand förglömt att brottas än.
Välsignadt vare allt hvad du fått lida!
Du kan ej sjunga blott, du kan ock strida.
Din plog kan när som helst bli svärd igen.

II.

Sänk ned ett ögonblick din stolta fana,
du unga tid! Hör — seklets tornur slår!
Dess dofva klockslag minnets skuggor mana,
timvisarn pekar på de flydda år.
Betänk din stund! Lär att förakta flärden!
Som det framfarna står för eftervärlden,
du — också du — en dag för häfden står.

Gif akt! Det går en svallvåg genom tiden,
en sakta nattvind susar oss förbi.
Det är en dyning af den forna striden,
som vrok mot oss ett haf i raseri.
Dess storm har tystnat — grafvens ro den söfver,
men minnets månsken lyser klart däröfver,
och hjälteskuggor skymta fram däri.

Skyllra gevär! De bleka män, de döda,
ur tusen grafvar tyst i kvällen gå,
med öppna sår, som länge slutat blöda,
med hjärtan, som hört länge upp att slå.
Det är, o land! din trogna hjälteskara,
som fordom föll för dig i strid och fara...
Vänd icke bort ditt våta öga då!

Ur drifvorna vid Revolaks; ur natten
af Siikajokis vinterkalla våg;
från Lemos strand; ur Saimas klara vatten;
från Lappo, där i blommor döden låg;
från Alavo; från Ruona; från Jutas;
från Virta, Oravais, där sagan slutas,
och allt från Hörnefors — går deras tåg.

De nalkas. Deras mörka leder ljusna.
De mönstra sina skaror — dödens prof.
Se, vinternatten gaf igen de frusna,
fältlasarettet gaf igen sitt rof.
Och sorgen gaf dem, som hon dödat, åter,
och fosterjorden gaf dem hon begråter,
och hafvet gaf de offer det begrof.

Dock — talet är ej fullt. Än en och annan
man saknar i de bleka skuggors led
Och mönsterherren, han med band om pannan,
han frågar bistert: Äro de ej med?
Och kämparne de räkna om och undra.
Nej, svaras det, vi sakna fyrahundra,
för hvilka lifvets sol ej än gått ned. [1]

[1] De kvarlefvande veteranerne från 1808 uppskattades 1858 till omkring fyrahundra.

Då ler han ädelt, sorgset, han med bandet:
»Vi måste vänta dem ännu en tid.
Vi måste unna dem åt fosterlandet,
att bära vittne om dess sista strid.»
Och vid han talar, mörknar det i väster,
och grafven återfordrar sina gäster,
och synen dunstar bort i nattens frid.

III.

O Fosterland! Hvad gaf du dina söner,
som gåfvo allt för dig? Hvad gaf du? Hvem?
De främste mindes du i dina böner;
de ringare — gaf du dem ens ett hem?
Ett torp i skogen, eller tiggarstafven,
ett lif i armod och ett kors på grafven!
Blott *sångens* guld du strödde rikt kring dem.

För dem, som lefvat länge nog att skåda
det sena minnet af sin eftervärld,
det är ej nog att dem en skänk bebåda;
de ha förtjent en bättre minnesgärd.
Räck dem din hand! Tryck dem intill ditt hjärta!
Gif dem en dag af fröjd för år af smärta,
och ära så dig själf och var dem värd!

De voro dock den sista kämpaskaran
af Finlands sagoålder. Sagolikt
de trotsade försakelsen och faran,
i sorg och seger lika ärorikt.
Ett svärdshugg klöf i stycken tidehvarfvet:
de buro hugget, och vi bära arfvet;
med deras hjälteblod var det invigdt.

Och när de alla slumrat bort i griften
på Finlands sköna, evigt dyra strand;
då skall hvar pilt, som stafvar minnesskriften,
då skall hvar tärna högt, med kind i brand,
vid deras urna stolt och hänryckt svära,
ehvad än tiderna i skötet bära,
att lefva och att dö för fosterland.

År 1859.

Nordiska taflor.

4. Ljusterflamman på sjön.

Ensliga ljus
fjärran i aftonens sus,
långt på den speglande fjärd,
klart uti skuggornas värld!
Hvarföre vinkar du mig,
höstliga flamma, till dig?
Ensliga lilla,
när jag dig ser,
gladt är mitt hjärta, men sorgset än mer.

Glimma ännu!
Ljustrarens flamma är du,
skön som en dröm från det blå,
trolös, men älskad ändå,
gäckar du seglarn och bryr,
tjusar och frestar och flyr.
Glimma, o glimma!
När jag dig ser,
gladt är mitt hjärta, men sorgset än mer.

---

5. Julnatten.

Kör:

Nu börjar den snöiga stormen sin färd
kring dalar och fjäll uti norden,
och brasan hon fladdrar i flammande härd,
och ljusen de brinna på borden.
Ty julen är kommen, den älskade gäst,
han kom ifrån himmelen neder;
den fattige reder sin stuga till fest
och halmen på tiljorna breder.
Guldlockiga små
så väntande stå,
och klockorna ringa,
och bjällrorna gå.
O juletid!
O barndomsfrid uti norden!

Stjärngossar:

a) Vi sutto i mörkret, förtyngde af kval,
vi suckade sorgsna och tunga:
när låter du, Herre, i skuggornas dal
ditt anletes herrlighet ljunga?

b) Och Herren, han sände sin eviga skatt,
han sände oss hoppet i nöden;
ty ljuset är födt i den mörkaste natt,
och lifvet har uppstått ur döden.

c) Vi sågo det gry
i Betlehems sky,
vi tända vår stjärna
för städer och by.
O juletid!
O barndomsfrid uti norden!

Kör:

Nu bygger den frostiga vinter sin bro
på sjöarnas blånande vatten;
den frustande fåle med klingande sko,
han ilar till kyrkan i natten.
Långt lin vill han åka, det bästa i byn,
och ungmön hon rodnar vid färden,
och stormarna hvina vid himmelens bryn,
och isarna braka på fjärden.
Men strålande skön
i psalmer och bön
står kyrkan därborta
på kullen vid sjön.
O juletid!
O barndomsfrid uti norden!

6. Saga vid spiseln.

Det var en gång en konung,
så grå som Odin.
Han rådde öfver norden
i fordomtima.
En enda liten dotter hade han.
Ja, ja,
hur lågorna fladdra i spiseln!

Hon var så skön som solen
på Dovre fjällar.
Hon gaf sitt kungahjärta
åt kärleks sorger.
En ringa väpnare så höll hon kär.
Ja, ja,
hur lågorna fladdra i spiseln!

När det vardt sagdt för kungen
i gästbudssalen,
förvandlades hans anlet,
som vinterdrifvan.
Sin dotter grof han lefvande i hög.
Ja, ja,
hur lågorna fladdra i spiseln!

Om våren sköt en törnros
så röd ur högen,
och väpnaren slöt rosen
till pansarhjärtat:
Dig, ros, så vill jag älska till min död!
    Ja, ja,
hur lågorna fladdra i spiseln!

1 Februari.

---

7. Furornas sus.

Där susa furor för nordanvind:
Vi skåda så långt, all jorden är skön,
men vida, vida
finns ej ett land som vår nord.

I solig söder bo gift och död;
hon bäfvar i ångst, hon brinner i glöd.
I öster darrar
för gisseln steppernas son.

I väster går oceanens våg;
han glittrar af guld, han dryper af blod.
Nej, vida, vida
finns ej ett land som vår nord.

* * *

Så långt som fjällen skåda ned
på västanhaf och österled,
från Vänerns mäktigt sköna brus
till väna Saimavågors sus,

på stiglös skog, på öde mo,
på sotig sved, där skördar gro,
Allfader tryckt med väldig hand
sin kraft på detta nordanland.

Allt, allt i denna nord är stort!
Förstelnadt och tillintetgjordt,
naturens hjärta domnar af,
och allt är is, och allt är graf.
Men se, i strålande behag
uppvaknar hon i vårens dag,
för att odödligt vittna än
om lifvet och uppståndelsen!

Af grå granit, med malm bemängd,
är denna mur mot polen stängd
och naglad som en hjälm af järn
på jordens hjässa till dess värn.
Här har all veklig ro förgåtts,
och stora tankar, hjältetrots
ur denna grund af klippor gro,
som furor ur den hårda mo.

Och här har vishet rest sin härd
och sagan byggt sin undervärld
och sången sagt sitt ursprungsord
och frihet krönt sin vigda jord.
Allfader sträcke i all tid
till evigt ljus, till evig frid
utöfver dig sin starkhets hand,
du ädla, gamla nordanland!

6 Februari.

Till Fredrik Pacius.

19 Mars.

Liten fågel han sjöng i den blånande höjd,
att i dag är det sångarens fest,
och vi stämde vår sträng, och vi kommo med fröjd
till att hälsa den älskade gäst.
Huru vintern var lång,
när ej skogarnas sång,
när ej himmelens lärkor oss gladt!
Och vår dikt var så blek,
när ej tonernas lek
tog de flyktande tankarna fatt.

Men han kom, den vi sökte, han kom öfver våg,
som en lärka från söder han flög,
och hans strängar de värmde vår längtande håg,
och hans ton i vårt hjärta sig smög.
Hur förunderligt rik
var den värld af musik,
som han här i vårt armod har byggt!
Hur hans vingade ton
flög till hydda och tron
och gaf dikterna fjäder och flygt!

När det stormiga lifvet oss gaf dissonans,
var det han som oss gaf harmoni;
när vårt hjärta var fruset, så värmde oss hans,
för hans toner så töade vi.
Han har lyssnat en gång
till de granarnas sång,
som beskugga vår hydda på strand;
han har sjungit så varm
hvarje suck ur vår barm,
han har sjungit vårt älskade land.

Och nu är han bland oss, och nu säga de ju,
att han släpar med tidernas tross;
men hans hjärta är ungt och kan älska ännu
sina strängar och sånger och oss.
Må han lefva för dem
i det blomstrande hem,
må hans dagar förflyta så lugnt,
som det stora han tänkt
och det sköna han skänkt
skall förblifva evinnerligt ungt.

Finlands öde.

SIGFRID ARONUS var en man.
Vid Vandas bölja föddes han
i forna Vasatider.
Student på ljusets höga ban,
lyft hatten för den grå titan,
för vetenskapens veteran
i ledet, där du strider!

Det var hans säkra mästarhand
som mätte Lapplands öde strand
och skref en gräns för polen.
Den första almanackan bar
hans namn i Sigismundi dar,
och nästan lika kändt det var,
som stjärnorna och solen.

Till stjärnorna stod ock hans håg,
och nattens stora bibel låg
uppslagen för hans aning.
Där rullades för honom opp
de dunkla mänskoödens lopp
och kungars våda, rikens hopp
och stora bragders maning.

Nu, trött vid mänskors kif och fjäs,
han mindes att på Ekenäs
ock himlens stjärnor lyste;
Vardt alltså i sin lefnads kväll
en stjärnekung i torftigt tjäll,
en herde i det minsta gäll,
som Sveriges rike hyste.

Här satt han ofta stum, allen,
med kikarn stödd på mossig sten
vid aftonrodnans flamma.
Hans hår var hvitt, hans hjässa krökt,
men tänka stort och blicka högt,
det var den idrott *han* försökt
— o yngling, sök densamma!

I aftonglansen blank och rik
låg för hans öga Pojo vik
med fjärran hvita segel.
All Finlands skönhet log emot
hans lugna blick, inför hans fot,
och solen doppade sitt klot
i Finska vikens spegel.

Men ej hans tankar dröjde där.
Från sol och våg och strand och skär
han lyftade sitt öga
till kvällens tysta stjärnesken,
som blinkade, först en och en,
så tusen och mångtusen ren,
ur dunklet af det höga.

Kom så den skumma nattens stund.
Än njöt hans öga ingen blund;
han sökte blott ett enda:
hans sista, största verk det var,
som ofulländadt än låg kvar
i stjärnornas och Guds förvar;
det ville han fullända.

Han stafvade den höga skrift,
som Herren Gud med silfverstift
på aftonhimlen ristat.
Hvar bokstaf tindrade så skär;
han sökte *Finlands öde* där;
men gåtans nyckel fanns ej här:
den hade Sigfrid mistat.

Han mätte, mätte, natten lång,
planetens höga cirkelgång
och zodiakens bana.
Förgäfves irrade hans blick
till rymdens minsta stjärneprick;
ack, Finlands dunkla öde fick
han ingenstädes spana.

Långt, syntes honom, evigt långt
från denna värld, som mäts så trångt,
där svaga mänskor andas,
satt domens ängel tyst och skref
sitt Varde på det kungabref,
där Finlands lott beseglad blef
för seklerna som randas.

Sigfrid Aronus sänkte fromt
sin blick från detta hvalf, så skumt
och lysande tillika.
»Du himlens herre, sade han,
jag är en svag, fåkunnig man,
din skrift jag icke läsa kan,
och mina synrör svika.»

Nu grydde morgonen. Man såg
en herdegosse, frisk i håg,
sin hjord på bete drifva.
Han nalkades helt tyst på tå:
»Se stjärnorna till hvila gå;
nu, fader, är det tid också
att dig till ro begifva.»

Sigfrid, ur sin begrundning väckt,
såg upp. Hvem talade så käckt
i ödets dunkla timma?
Då såg hans siarblick en syn:
han såg från österns gyllne bryn
en återglans af morgonskyn
i piltens ögon glimma.

Och det var blott en snabb minut,
men han dess mening tydde ut
och djupt sin hjässa krökte:
»Allsmäktige, hur underbar
din dolda vishet skrifvit har
i *detta* blåa stjärnepar
det horoskop jag sökte!

Förklarad nu min gåta står;
den gamle siarn tröstad går
till ro ibland de döde.
Mitt land! I dina söners vakt,
i dina unga hjärtans makt,
har Herren all din framtid lagt,
och *där* står Finlands öde.»

30 Mars.

Biografi öfver en ros.

P*almsöndag* slog jag mitt öga opp.
Då vecklades ut
ett blad i min knopp,
och Gud allsmäktig
lät skina sin sol öfver mig.

På *mulen måndag* växte jag glad.
Så blef jag Guds barn
i rosendegård,
och Herren Kristus
var all min doft och min fröjd.

Kom sedan *tårarnas tisdag*. Då
så vardt jag för Gud
en blomma så skär.
Guds helga ande
han klädde mig skön i min skrud.

Askonsdag föll där af jordens stoft
ett grand på min kalk,
en fläck i min själ.
Då gret min ängel,
som inför Guds anlete stod.

Skärtorsdag böjde jag ödmjuk ned
 min krona i sorg,
 mitt hjärta i bön:
 i örtagården
bad Kristus i dag ock för mig.

Långfredag skälfde uppå min stam
 hvart törne af ångst,
 det dröp utaf blod:
 i dag, o törne,
har Kristus blödt för din tagg!

Påsklördag vardt jag så blek om kind,
 och blad efter blad
 föll bort af min skrud.
 Då sjönk jag neder
förvissnad på Kristi graf.

Sist kom *påskmorgon* i rosig glans.
 Då grodde mitt frö,
 som multnat i jord.
 Jag stod med Herren
förklarad ur grafvarna opp.

Nu ringa klockorna klart till bön,
 och blommor och blad
 i våren de gro.
 Men salig, salig
är den som i Herren gror.

16 April.

Två konungar.

†

Den svarta natten
Neapel höljer,
doft mullrar hafvet
mot Ischias strand.
Vesuvius flammar,
och jorden bäfvar,
Tiberii skugga
kring Capri sväfvar,
Sanct Elmos tinnar
stå högt i brand.

De tusen klockor
i natten ringa.
En mässa ljuder
ur templets hvalf.
En skara munkar
med facklor tågar,
ur fängselhålan
en stämma frågar
hvi klockan ringde,
hvi jorden skalf.

Men processionen
sitt ave mumlar
och skrider framåt
med helgonskatt.
Blott lazzaronen
vid kyrkomuren
ur sömnen spritter
och gäspar vresig:
Vår kung Fernando
har dött i natt.

Då ljusnar fängslet
för fångens öga,
och lätt blir kedjan,
som honom tryckt.
Men dyster sitter
historiens ande
vid sarkofagen
och ristar tankfull
tyranners öde
och ändalykt.

†

Det var en sommar skön och klar,
när själfva natten underbar
förbländad uti strålar såg
sin himmel uti Mälarns våg.
Och när den evigt unga sol
rann upp på fjällens kungastol,
red döden in i Oscars borg,
och Skandien hade sorg.

Liksom hans lif var ljus och frid,
så gick han hän en morgon blid,
när allt omkring hans tron var skönt
och ljust och klart och sommargrönt.
Och innan än ett ögonpar
sin kungssorg uti pärlor bar,
gret morgondaggen ren sin tår
vid konung Oscars bår.

Han var ett ädelt sommarregn;
två riken blomstrat i hans hägn.
Hans spira var ett ax, och tungt
af kärna från hans hand det sjunkt.
Han dignat under kronan; men
där låder ingen fläck vid den,
och intet brutet kungaord
har blekt dess glans i nord.

Nu duggar hösten på hans graf;
kung Oscars blommor fallit af,
han lagt sitt milda tidehvarf
till Riddarholmens hjältearf.
O främling, fjärran eller när,
har du en ädel furste kär
och har en tår i ögat än,
så skänk kung Oscar den!

Tr. 14 September.

År 1860.

Snöflingorna.

Myriader fångna
förvista andar
till jorden sjunka
från skaparns famn
och le och gråta
och älska, lida
och blomma, vissna
i mänskohamn.

Hvarenda ande
bär stum inom sig
ett mänskohjärta,
en själ så varm.
Hvartenda hjärta
bär i sitt sköte
en värld af tankar
i mänskobarm.

Så födas ständigt
myriader tankar,
millioner suckar
i hvar sekund

och stiga uppåt
till deras ursprung
som lätta dimmor
i morgonstund.

Och Gud allsmäktig
han väger dessa
myriader tankar,
dem ingen vet.
De onda strör han
att dö i natten,
de goda blomma
i evighet.

Men de millioner,
som icke onda
och icke goda
ur hjärtat gå,
fåfänga, toma,
förflugna tankar,
dem låter Herren
en tid bestå.

Dem låter Herren
i vinterfrosten
som flingor snöga
ifrån hans tron.
Och när en solblick
af himlens öga
ser ned på flingan,
så smälter hon.

**Så smälta alla
förflugna, toma,
fåfänga tankar
för sol och vår.
Den suck, som icke
för himlen duger,
skall dö förgråten
som flingans tår.**

Tr. 7 Januari.

Arbetaresång.

Arbetare äro vi alla med fröjd
för Finland, vår älskade moder.
Vi plöja dess åker, vi reda dess slöjd,
vi loda dess sjöar och floder.
Vi bygga dess ro
med ära och tro;
vår moder skall icke i öknarna bo.
Hon skall icke slafva
i mörker och nöd;
af oss skall hon hafva
sitt redliga bröd.
Arbetare äro vi alla med fröjd
för Finland, vår älskade moder.

Vår moder är skön som den strålande dag;
hon hårdt till sitt hjärta oss sluter.
Det klappar för oss, och vi känna dess slag
i lefnadens snabba minuter.
Vår moder är huld;
vi gälda vår skuld,
vi kläda vår moder i pärlor och guld.
Fri skall hon sig sola
i speglande sjö;

för henne så skola
vi lefva och dö.
Vår moder är skön som den strålande dag;
hon hårdt till sitt hjärta oss sluter.

29 Februari.

Striden om ljuset.

Kalevala 47—49.

Sång tillegnad de den 31 Maj 1860 promoverade filosofie magistrarne.

I.

Väktare, hvad lider tiden?
Är den långa natt förliden?
Lyser ej en strimmas brand
vid den mörka himlens rand?

Sångens vise Väinämöinen
sjöng på Saimas strand en kväll.
Lyssnande, förtjust och säll,
strålande af fröjd naturen,
och på vindens vinge buren,
sången steg till Ukkos tjäll.

Månen satt i molnets stuga
och förnam den klara ton.
Länge lät han ej sig truga,
sänkte sig till gröna mon,
satte sig på björkens gren
och förgyllde med sitt sken
blommorna på diktens ängar
och den gamle Väinös strängar.

Solen i sitt silfverslott
icke än till hvila gått
och förnam en ton i vinden;
rodnade som eld på kinden,
slet sig lös ur molnets famn,
sänkte sig i dufvohamn,
undrande och ömt betagen,
till den aftondunkla hagen;
satte sig i furans topp,
lyste hela nejden opp.

Nordens nattliga värdinna,
Louhi, mörkrets moder, såg
solen lysa tjust i håg,
månen af beundran brinna;
grep i furan solens brand,
grep i björken månens skifva,
förde dem till nordens land,
att för evigt där förblifva;
stängde dem med trolldomsmakt
uti kopparbergets schakt
och svor dyr en ed att binda
ljusets makter fångna, blinda,
till den tid hon förelagt.

Vardt så mörker. Samma stund
föll en natt, så svart som grafven,
öfver stranden, öfver hafven
och betäckte jordens rund.
Blott från Kalevalas härdar
lyste glad en flamma än
öfver dimomhöljda fjärdar.
Sist tog Louhi äfven den;

det vardt natt i Väinös höst,
natt i Ukkos stjärnevärldar,
natt i människornas bröst.

Ukko, himlens öfverman,
som den lätta luften danat,
såg ett under, förr ej anadt,
sol och måne såg ej han;
fann så mörk den vida värld,
slog en gnista med sitt svärd,
gömde i sin silfverkista
eldens späda barndomsgnista,
för att i hans dunkla hus
fostras till ett nyfödt ljus.

Luftens unga dotter satt
i det mörka molnets natt,
satt så träget, satt så länge,
vaggade på silfverhänge,
vaggade i bädd af guld
liten gnista, späd och huld;
tog den lilla på sin arm,
smekte henne vid sin barm,
kysste hennes ljufva flamma,
fällde henne i detsamma!

Luftens lätta båge brast.
Gnistan blixtrade med hast
genom sex af stjärnetälten,
genom nio himlafälten,
föll till jorden, växte hård,
växte utan tukt och vård,
blef en vild, förmäten sälle,

tände Tuuris nya gård,
brände barnets lägerställe,
rasade med hot och pock
i den unga flickans lock,
svedde gubbens skägg och brände
fält och skördar utan ände.

Ledsen vid den långa natt,
Väinämöinen gick att spana
den förrymda gnistans bana,
och med honom följde gladt
Ilmarinen ljusets fana.
Lång var deras forskarfärd,
outsäglig deras möda;
sist så funno de den röda
gnistan uti Alues fjärd;
gömde den för Väinös härd;
och hon bragte brand och våda,
ödelade Saimas strand,
innan sist hon slöts i band,
att ett högre ljus bebåda.

Men i klippans fängsel fångna,
blinda, sorgsna och förgångna,
sutto sol och måne än.
Stjärnlös hängde himmelen,
tung som undervärldens töcken,
öfver jordens svarta öken.
Själfva tidens bråda flod,
utan mätare för stunden,
af förfäran stilla stod,
och af inga gränser bunden,
blef en evighet sekunden.

Luftens fågel sjöng ej mer,
hjorden kom ej hem till kvällen,
vinden vilse gick på fjällen,
blomman slog sitt öga ner,
och den bleka frosten stal
skördarna i Väinös dal.

Sorgsne att i mörkret famla,
gingo unga, gingo gamla
hän till Ilmarinens smedja,
att om sol och måne bedja.
Och han smed med konstrik hand
utaf silfver solens rand,
smed en måne, klar och huld,
af det skimmerröda guld;
bragte med osäglig möda
solen uti furan opp,
månen uti björkens topp . . .
Guldet ville icke glöda,
silfret lyste kallt och matt.
Uti kopparbergets natt
lågo sol och måne döda.

Vise Väinämöinen sporde
gudaspråk ur alens spån
och förnam det onda hån;
drog så hän till mörka norden,
fordrade med manlig håg
ljuset, som i kedjor låg.
Men med trotsande förakt
sade nordens bistre söner:
Ljuset är i berget bragt,
löses ej af dina böner!

Då har Väinämöinen sagt:
Flyge svärdet ur sin slida,
att för ljusets gudamakt
intill döden vi må strida!

Och hans svärd som blixten hven;
på dess klinga glänste månen,
på dess fäste solen sken.
För hans första solblink ren
föll den främste Pohjasonen,
och för hvarje hugg han gaf
flög en oväns hufvud af.

Väinämöinen gick att lyfta
ljuset ur dess mörka graf.
Ormarna i klippans klyfta
frossade på ljusets fall.
Väinö bräckte klippans vall
och högg ormarna i stycken:
aldrig skola ormar mer
frossa, när vår sol gått ner!

Alltför tung för hjältenycken
var dock bergets port i nord,
trotsade hans arm, hans ord.
Väinämöinen drog bedröfvad
åter till sitt hemlands skär.
Kom så Lemminkäinen där,
mera munter, mindre pröfvad:
Hvarför tog du mig ej med?
Porten hade jag ryckt ned.

Sade Väinämöinen: Käcka
ord förmå ej murar bräcka!
Gick till Ilmarinens smedja,
att om starka redskap bedja.
Åssjan glödde, släggan slog,
järnet sågs i flagor brinna,
och den bistre smeden log.

Nordens nattliga värdinna,
Louhi hörde långtifrån
släggans underbara dån,
klädde sig i hökens fjäder,
susade som nordanväder
hän till Ilmarinens härd:
»Smed, med rätta sången kväder,
att du mästernamn är värd!»

Sade Ilmarinen: Slamrat
har jag något med min sak:
jag har smidit luftens tak
och på himlens båge hamrat.
Sade Louhi: Hvad, o smed,
sysslar nu din slägga med?

Sade Ilmari: Jag hamrar
halsring åt förtryckarinnan;
smidas skall den onda kvinnan
hårdt vid kopparbergets kamrar.

Sagdt; och de förmätna orden
haglade som hammarslag.
Louhi räddes domens dag,
flög med vingad hast till norden

och lät sol och måne stiga,
lösta ifrån mörkrets liga,
strålande ur klippans famn,
att de nya tider viga.

Louhi sen i dufvohamn
flög till Ilmarinens läger,
att förkunna ljusets seger.
Och med fröjd förutan namn
sågo hjältarne den höga
solens jungfruliga öga
och den gyllne månens sken
skina öfver löf och gren.
Nya vingar fick sekunden;
hög, omätlig, underbar,
hvälfde sig en himmel klar
öfver fälten, öfver lunden.
Hvart det tjusta ögat såg,
flög ett skimmer öfver fjärden,
och det vackraste i världen
uppenbart för alla låg.
Öfverallt var fågelsång,
blomsterdoft och vattensprång,
ungdom, kärlek och försoning,
och blott daggen gret sin tår,
när från Ukkos blåa boning,
morgonen med gyllne hår
sänkte sig till jordens vår.

Då hof gamle Väinämöinen
än en gång sin stämma opp:
»Hell dig, måne, i ditt lopp!
Hell dig, hulda sol, som randas

lika skön för allt som andas,
lika rik för allas hopp!
Liksom vinterns silfverdufva
sorgsen du i natten dök,
men som vårens gyllne gök
steg du glad ur klippans grufva.
Kom ännu hvar morgonstund,
att vår lefnadsdag förljufva,
och i sena kvällens blund
lys ännu på grafvens tufva!
Bringa kraft och bringa frid!
Vandra lycklig! vandra blid!
Och fullända stor din bana
under himlens blåa fana,
segerrik i ljusets strid!»

II.

Hvad lider tiden? Rundtkring oss naturen
beständigt på den gamla sagan stafvar.
Ur nattens sköte springer fram azuren,
och lifvet blommar öfver öppna grafvar.

Hvad lider tiden? Nordens vinterskugga
vår sol, vår måne uti berget binder,
och andas frost i skyarna som dugga
och plundrar rosorna från lifvets kinder.

Natt faller tung på våra sinnen. Stumma,
håglösa, tröga, drömmande vi vandra.
Vi skåda tidens snabba forsar skumma,
men stappla, dröjande, långt efter andra.

När Herren i sin nåd en gnista tänder,
att oss med snillets blixtar lysa, löna,
vi tanklöst fälla den ur våra händer,
och hon förhärjar hvad hon bort försköna.

De kloke finna råd. Vi girigt låne
till lifvets lycka den förvärfda skatten;
vi smida silfversol och gyllne måne;
men ack, de lysa icke oss i natten.

Då vredgas vi på mörkrets onda välde;
vi spränga klippor, och vi ormar krossa;
men ack, hur mången fiende vi fällde,
vårt svärd allen kan ljuset ej förlossa.

Blott outtröttlig kraft kan målet hinna.
Blott seklers flit i Ilmarinens smedja
en halsring smider Pohjolas värdinna
och bryter omotståndligt ljusets kedja.

Smid på ditt redskap, ädla, oförtrutna,
evärdeliga hamrare, och bida!
Ur röda ässjan utaf det förflutna
skall du din framtids sol föryngrad smida!

Smid oförfäradt! Högt din slägga svinga!
Ord bräcka icke murar. Kämpa! Handla!
Bär sol och måne på din vigda klinga!
Till dufva skall du nattens hök förvandla.

Och sjung, du sångare! Sjung ur vårt hjärta!
Sjung vishet i den höga furans krona,
kväd skönhet uti björkens gren, den smärta,
och låt din sång all nattens sorg försona!

Förblekna skola vårarna som knoppas,
och natten skall med nya åskor ljunga;
men strida skola vi och tro och hoppas,
arbeta, vaka, lefva, älska, sjunga.

III.

Nu är det vår. En dag af ljus
och sol och moln och storm och brus
föryngrar, lyser, värmer allt
hvad mörkret lämnat dödt och kallt;
och själfva natten, skön och klar,
ej mer en enda skrymsla har
för skuggorna af det som var.

Dock sågo vi så mången vår
med kransar i sitt ljusa hår,
som, lika ung och lika skön,
bedrog vårt hopp och svek vår lön.
Hvar är det blomster, fint och skärt
och oförgängligt älskansvärdt,
som icke än att vissna lärt?

»Det blomstret är Guds helga ord.»
I kärlekens och nådens jord
de ädla frön i tiden sås,
som bära frukt, när de förgås.
Och den som lefver, stark och sann,
för det som hans tid ädlast fann,
för alla tider lefver han.

Den vår som flyr, den dag som är
en tanke på sitt änne bär,
ett ord är ristadt på dess bröst,
och det skall trotsa storm och höst:
att lyfta folken är dess kall.
Det är dess pärla af kristall,
dess blomster, som ej vissna skall.

Att lyfta folken! Sköna mål
för hvarje vilja utaf stål!
Från tronens höjd till kojan ner
går samma blixt af ljus alltmer,
att höja mänskans värde där
behofvet blott sitt bröd begär
och mörkret nödens källa är.

O, lyfta äfven *detta* folk!
Det säger: blif min framtids tolk!
Jag stapplar: blif mitt starka stöd!
Jag fryser: värm mig med din glöd!
Jag törstar: kom, min källa blif!
Jag sofver: väck mig upp till lif!
Jag går i mörker: ljus mig gif!

Jag är dock rikt af Herrens nåd
begåfvad med hans kraft och råd:
med klarögd blick, med modig barm,
med själ för tro och ära varm.
O, lyft mig! Lär mig! Lys min natt!
Att jag må framgå fritt och gladt
till stora mål och ljusets skatt. —

Det är den friska fläkt, som går
i dag igenom världens vår.
Det är den blomma, fin och skär,
som våra tiders dofter bär.
Du dagens unga kämpatåg,
med kransad lock och ädel håg,
flyt högt, ro vist på tidens våg!

Se, det framfarna skådar här
högtidligt på den stund som är.
Den unga dagen hälsar rörd
en återstod af höstens skörd
i desse män med silfverhår,
som blomstrat för en annan vår,
hvars sol i fjärran nedergår.

Och rundtomkring en smyckad krans
af landets makt och landets glans
med våra tiders ögon ser,
I dagens unge män, på er!
Och rosig framtid skådar klar
ur tärnans blickar mot de dar,
då lifvets frågor vänta svar.

Gån ut med Guds och ljusets makt
till kopparbergets dunkla schakt,
att lyfta detta folket opp
ur seklers natt till sol och hopp!
Må eftervärlden säga blid:
de voro män utaf sin tid
och stridde redligt ljusets strid!

Till Gustaf Adolf Montgomery.

9 Juni.

Fyll ditt glas, låt drufvan blöda
lif för lif och blod för blod!
Låt det frusna hjärtat glöda,
blixtrande af ungdomsmod!
Lyft din blick mot ärans höjder!
Storma hurtigt segerns brant!
Midti dagens bleka fröjder
står von Döbelns adjutant.

Fyll ditt glas för det förgångna!
Hjälteskuggorna stå opp,
icke mer af grafven fångna,
icke väsen utan kropp,
icke stapplande och brutna,
tiggande vid tidens dörr,
nej, så stolta, lifomgjutna,
unga, segrande, som förr.

Han, som då, när Sandels bjöd det
genom tusen dödar red
och såg Duncker slåss mot ödet
i den sista strid han stred;

han är här, och töcknen falla
från den femte Julis natt.
Hatten af, kamrater alla,
för Montgomerys skjutna hatt!

Det var han som, främst i têten,
ristade på häfdens blad
dessa dar, då verkligheten
var en blodigt skön ballad.
Han har murat grund för sången,
han har hägnat kämpens grift,
han har lärt, att undergången
var den stoltaste bedrift.

Och ur häfden återklingar
ett bepansradt minne än.
Det gaf diktens örn dess vingar,
det blef kärt för Finlands män.
Hvad än tidens sköte föder,
med ett sådant minne — nej,
detta folk kan falla, bröder,
men förnedras kan det ej!

Han är här. Vår luft han andas
än en kort, en flyktig stund;
femtiåra minnen blandas
i den brådskande sekund.
Detta hjärta, skont af tiden,
skont af väpnadt ödes hand,
klappar än, som förr i striden,
för sitt gamla fosterland.

Född med ärfda krigardygder,
med ett namn af oblekt glans,
har han odlat fredens bygder;
äfven där blef segern hans.
Hur än tiden trummat takten,
stod han främst i ljusets led,
och att slåss mot öfvermakten,
det förblef hans gamla sed.

Därför, när med oböjd hjässa,
blott helt litet snö därpå,
du kom hit att gästa dessa
klippor, som dig lika stå,
trofast vi kring dig oss samle,
kärt och högt dig hälse vi:
skål för dig, du ädle, gamle
riddersman Montgomery!

Veteran med ynglingshjärtat,
det som ingen tid förstämt,
det som ingen krutrök svärtat,
intet haf från oss har skrämt,
låt oss än din hand få trycka,
och känn Finlands hand i vår!
Detta land ber för din lycka,
signar dina silfverhår.

Fyll ditt glas, låt drufvan blöda
lif för lif och blod för blod!
Låt det frusna hjärtat glöda,
blixtrande af ungdomsmod!

Lyft din blick mot ärans höjder!
Storma hurtigt segerns brant!
Midti dagens bleka fröjder
står von Döbelns adjutant.

Vintervisa.

(Ny redaktion.)

Vind och hvita vågor
stredo nyss på sjön;
blåa bryggor blänka
nu kring öde ön.
Smidig skida skön
öfver slätten slinter.
Vacker är vår vinter,
och så frisk är snön.

Det är skarpt i skogen,
där jag går i dag;
rim i håret hänger,
som en björn är jag,
hugger friska tag;
och den gröna granen
faller hvit om manen
för min yxes slag.

Och så kort är dagen,
mon är så allen.
Furans skugga växer
till en jätte ren.

På dess mörka gren
hänger månens skifva,
och på fält och drifva
lyser stjärnans sken.

Nu så drar jag åter,
fri och glad och ung,
till min trefna hydda,
där jag själf är kung.
Sjung en visa, sjung!
Sjung hur skidan slinter
i den vackra vinter
öfver snöig ljung!

Stockholm.

(Ny redaktion.)

Hur ljus du hägrat för piltens öga!
Hur stor du fyllde historiens blad!
I dig såg minnet sin hjältevagga,
i dig såg häfden sin hufvudstad.

Jag kom med längtan till dina hjältar,
jag sökte häpen din Birger Jarl,
din ädle Knutsson, din tappre Sture,
din bäste Gustaf, din störste Carl.

De vore döde. Din stora forntid,
han låg begrafven i marmorgrift,
han stod på torget i kopparrustning,
han återglänste ur häfdens skrift.

Jag vände sorgsen från dina grafvar
och sökte storhet i lifvet då.
Mitt hopp blef icke alldeles sviket
och ej alldeles uppfylldt ändå.

Jag sökte kraften och fann behaget,
jag sökte brynjor, och ax jag såg.
Jag sökte höga världsstormartanken:
i diktens blommor som dröm han låg.

O Mälarstad, hur du skiftat öde!
Ditt åskmoln tynar i vårregn af,
och dagens flyktiga löjen dansa
med sidensko öfver kämpens graf.

År 1861.

Werner Holmberg.

† 1860.

(Ord till kantat af Rietz.)

O ljufva sorg! O dyra tår!
O sköna lott, att falla
i grönskan af sin lefnads vår,
begråten högt af alla!
Som aftondagg på blommig strand
af höjden ned sig sänker,
så frisk din tår, o fosterland,
en älskad graf beständer.

Här somnade en konstnär bort
från ädla ungdomsdrömmar.
Hans konst var lång, hans lif var kort,
och drömmar gå som strömmar.
Hur herrligt dock, att dal och berg
i morgonlysning teckna
och sluta, innan sol och färg
i kvällens skuggor blekna!

Han föll så varm
vid hoppets barm;
han är ej dömd
att slockna glömd,
ty kärlek slöt
hans unga graf,
när stormen bröt
hans krona af,
och minnet ristar
hvad hjärtat mistar
i häfdernas sköt.

24 September.

Oskar Julius Granberg.

Vid bisättningen den 17 November.

Du lifvets ljus, o Jesu Krist,
som lyser dödens dalar
och all vår sorg och all vår brist
med evig tröst hugsvalar!
Se, jordens blomster falla af:
o Jesu, låt i natt och graf
din nådes sken oss lysa!

Ditt rike är ej världens ro,
som snart i ånger slutar.
Ditt rike är en barnatro,
som mot ditt bröst sig lutar,
ditt rike är en evig frid:
o Jesu, låt oss all vår tid
få blomstra för ditt rike!

Nu tag, o Jesu, i din famn
den dyra vän vi sakna!

Låt honom somna i ditt namn
och i ditt sköte vakna!
Och de som bo i sorgens hem,
låt lysa lifvets ljus för dem
och dagas för oss alla!

På sveden.

Mitt stål är hvasst, min arm är stark,
jag hugger sved, jag rödjar mark;
här skall min fåle beta,
här skall min nya stuga stå
med tak af torf och mossa på,
här skall mitt korn ur askan gro,
och här, ja här skall Katri bo.

Du hvita rönn, du unga björk,
du stolta gran med krona mörk,
hvi droppa daggens tårar
som pärlor från ditt gröna hår,
när stålet till ditt hjärta går?
O, stupa gladt på svedens mull
för Katris och min kärleks skull!

Och klinga högt, mitt blanka stål,
och fall, min skog, och brinn, mitt bål,
när vårens vindar susa!

Hvad herrlig lott, att stupa ung
i morgondagg på blommig ljung,
när kornet ur din aska gror
och kärlek på din fägring bor!

December.

År 1862.

Vasaminne.

Vid femte semisekularfesten för Vasa stads privilegier den 30 Januari.

Det vida haf, som sluter Finlands stränder
med moderskärlek till sin blåa barm,
sin ena arm mot solens uppgång sänder,
mot midnattssolen sträcks dess andra arm.
Den ena österlandens pärlor samlar,
den andra skygg bland nordens isar famlar
och brottas vildt mot nordanstormens harm.

Långt vid den kust, där Bottenhafvet svallar
i smalnad armled, prydd med hundra skär
och mellan Sveriges ek och Finlands tallar
en broderlig, en nära hälsning bär;
där syntes fordom öfver hafvets dimma
ett åldrigt fästes gråa murar glimma:
numera sökes det förgäfves där.

När restes muren? Fråga hafvets vågor!
Hvem har den grundat? Fråga strandens sten!

Ej häfden har ett svar på dessa frågor;
de äro glömda länge, längesen.
Ett enda namn från sagans dunkla tider
bär vittne än om korsets första strider;
från denna strand det spridde vidt sitt sken.

Korsholm! Du mörka ö [1], som engång dagats
i hedendomens töckenhöljda haf,
din mur har ramlat, vallarna försvagats,
och dina kämpar, dem vet ingen af.
Men fastare än din granit, som vittrat,
står korset kvar, af inga stormar splittradt,
på dina kämpars längst förgätna graf.

Vid dina vallars värn i seklers fejder
uppväxte fredens hyddor, flitens bo,
en idog slöjd i skörderika nejder
och ädel bildnings frön och kristen tro.
Ditt hvita tempel lyste klart i töcknen;
den vilsne seglarn fann en hamn i öknen,
den vilsna själen fann en evig ro.

Kom så en tid, när broder stod mot broder
med svärd och klubba, lyft i vildsint mod,
och isen purprades på frusna floder,
där uti vinterfrosten slaget stod.
Men brodermördarns ätt slöt upp att rasa,
och Carl den bistre log och reste Vasa,
hans kungalön för Österbottens blod.

[1] *Mustasaari,* svarta ön.

Som Liuksialas drottning bar en krona
på landtlig tärnas lock i forna dar,
så sågs, o Vasa, på din panna trona
det skönsta namn som nordens ära bar.
Det steg i glans, det strålade kring jorden,
men du, dess ringa återsken i norden,
förblef en landtlig tärna, som du var.

Hvad var din bragd? Mod, dygd och enkla seder.
Som Katarina, har du, blid i håg,
betalt ditt konungsliga lån med heder:
du gäldat Vasa blod med Vasa råg.
Och liksom hon, din höghet att försona,
på sistone din gyllne kungakrona
ifrån din gråa hjässa ryckt du såg.

I dessa mörka, djärfva nordanbygder,
där stålet törstar blod ännu i dag,
där har du värnat fredens lugna dygder,
där har du ammat ljus och skipat lag.
Men hvarje stund, när stridens flamma blossar,
minns häfden än hur dina Vasa gossar
för Finland blödt till sista andedrag.

Ditt mått var fylldt. Och Herren sände flamman
att gå till doms med den förgångna tid.
En ringa gnista, och allt störte samman,
som seklers möda byggt för mänskofrid.
Grus — aska — stoft! Och intet mer att skona!
O kungastad, i askan låg din krona!
Din stolta vase låg förbränd bredvid.

Din saga slutas. Nya tider randas,
förödelsen ditt tempel öfvergått;
dock lefver Gud, och du kan åter andas,
men höljd i arma bondekläder blott [1].
Till folkets hyddor, dädan du var gången,
dit skall du återvända. Endast sången
och minnet gråta nu din sorgsna lott.

Dock stundom än, när från de nya stränder,
de rikare, dit dina söner flytt,
en vandrare med tårfylldt öga vänder
till dessa öfvergifna hem på nytt,
din krona letar han, den glansomgjutna,
ej mer i askan af det längst förflutna,
men uti Finlands morgonsol, som grytt.

[1] Det gamla Vasa är nu en ringa by.

För Finlands konstitution.

25 Februari.

Var hälsad, gryning af den dag,
som blir vår framtids tolk!
Var hälsad, du uppståndna lag!
Var hälsadt, djupa andedrag
ur hjärtat af ett folk!

Var hälsadt, fria ord, som var
vår sköld för manligt bröst,
som utan svek och fruktan bar
och bär, som i de forna dar,
till fursten folkets röst!

Och trefaldt hälsadt vare det,
vår endräkts knutna band:
vår svurna pligt, vår ärfda rätt,
vår kärlek, som gör bördan lätt
för furste, folk och land!

Ja, skydde Gud Allsmäktig så
vår dyra fosterjord,
att folk och furste samman gå
och bygga lag och rätt uppå
det fria mannaord!

Marstrand.

För skeppsbrutnes änkor i Åstol.

Från skilda nejder kommo vi
till oceanens öde strand
att andas svalka vid dess rand
och skölja lifvets damm däri.
En skatt vi sökt, en underpant
på lugnet af vår lefnads dar:
den skönsta pärla hafvet bar,
den ädla hälsans diamant.

Om henne sjöng i fordomtid
den svenska diktens fader, att
så dyr är ingen kronas skatt
och så omistlig för vår frid.
Ty brister hennes sköra tråd,
som brutna blomster ryckas vi
ifrån den jord vi rotas i,
att skåda bort mot himlens nåd.

Vi vandrare vid hoppets staf,
med samma mål att blicka mot,

vid samma kala klippors fot
och samma ändlöst vida haf;
likt seglare på samma våg,
dem samma planka skydd beredt,
vi dela ljuft, vi dela ledt,
vi växa samman i vår håg.

Och de bland oss, som, vuxna blott
vid älfvens strand, vid insjöns brus
och täcka lunders aftonsus,
naturens storhet ej förstått;
och lyckans barn, de veka, som
på sammetskuddar drömt sitt lif,
till hvilka blott af världens kif
en bruten suck från fjärran kom;

de trampa här på urtids grund,
på jättevågor af granit,
ur djupens ässja hvälfda hit
och stelnade i stormens stund.
Och långt, så långt som ögat når,
en fridlös, sömnlös blå titan,
en obetvingad ocean
mot världens tvenne hälfter slår.

Förgäfves slösa sol och regn
och sommardagg och blommig vår
sitt frö af lif sen tusen år
på dessa öde klippors hägn.
Förgäfves andas polens vind
på oceanens majestät;
han fjättrar ej, han smeker det;
för honom hvitnar ej dess kind.

Och dock har mänskolycka byggt
på denna strand sitt låga tjäll,
har brutit bröd ur nakna fjäll
och näring djupt ur hafvet ryckt.
Men dyrt förvärfdt är detta bröd,
det saltas af så mången tår;
den arme fiskarn det förstår:
det gäller lif, det gäller död.

En vänder åter rik af rof,
en annan fattig, utan fångst;
den tredje vänder hem med ångst,
ty hafvet allt hans gods begrof.
Den fjärde kommer ej igen —
på stranden barn och maka stå;
men ödsligt är det vida blå,
hans hvita segel syns ej än.

Det stormar. — Gån till stugan, barn!
Hur tom, hur enslig nu hon är!
Hans söndagsjacka hänger där
och där hans nya fiskegarn.
Gud vet när det behöfs, månntro?
Se, liten pilt har somnat brådt
med garnet till sitt örongott;
sof, faderlöse — sof i ro!

Det mörknar. — Nu till aftonbön!
Det åtta är som väntas hem,
och far och äldsta bror med dem;
men Herren råder öfver sjön.
Kom, barn; läs bibeln i min famn!
Se, far har lagt ett märke nog

vid »Herren gaf och Herren tog;
välsignadt vare Herrens namn!»

Vid dessa ord i stugans dörr
en yngling träder, höljd af skum
och lika blek och lika stum,
som han var djärf och rödlätt förr.
Hvad? Ensam? — Ensam! Långt från hamn
vi fingo stormbyn på vår bog
och — »Herren gaf och Herren tog;
välsignadt vare Herrens namn!»

Hvad är det mer? Det är till slut
en gammal daglig saga blott
om några, som i striden stått,
och några, som ha kämpat ut,
de föllo dock med ära, ja!
Fast ej med lager på sin lock.
Den arme fiskarn äger ock
sitt Narva och sitt Pultava. [1]

Och om hans minne snabbt förgår,
som röken från hans stugas härd,
och lefver all hans eftervärld
i några öfvergifnas tår;
hvad mer? Han fyllt den storhets mått,
som mänskligheten honom mätt,
och den, som mäktar mer än det,
må akta ringa fiskarns lott.

[1] Orden framsades på Pultava-dagen.

Vi, som ha lifvets skiften sport,
där böljan ständigt byter form,
och lärt oss af ett haf i storm
att blicka långt och tänka stort;
vi skola knyta dagens fest
vid minnet af hvar redlig man,
som föll i lifvets strid, där han
behöfdes främst och kämpat bäst.

9 Juli.

Carl Wilhelm Fontell.

Gymnasistsång vid grafven den 11 September.

Somna i döden, somna ljuft och stilla,
forskande ande, trött af världens villa!
Somna från bräcklig konst till evig läkdom,
frid och försoning!

Lidandets tårar, länge till dig burna,
stänka med kvällens dagg uppå din urna.
Hjärtan som blödde, hjärtan dem du helat,
tyst dig välsigna.

Hvila från mödan! Skördetid är inne.
Hvila på skörden af ett älskadt minne!
Hvila hugsvalad, hvila mjukt på kudden
af våra böner!

År 1863.

I Finlands vinter.

O land af is! O luft af snö!
O frusna våg i fjättrad sjö!
O bleka, sorgsna, döda sol,
begrafven vid en öde pol,
hur kan så kär du vara?
O Finlands jord, hur kan, så arm,
du äga än en hydda varm
att tina upp en mänskobarm?

Din vår är kort, din sommar slut
i själfva knoppningens minut.
Du ler en dag i färg och doft,
om kvällen är din fägring stoft
i höstens kulna dimma.
Ditt blåa öga skådar gladt
ur tusen sjöar upp, för att
bortslockna långt i vinternatt.

Ditt skönsta löje är en tår
af fruset rim i björkens hår.

Din blomstergård är byggd af snö
på rutans glas och dömd att dö
vid första sol som dagas.
Din rika skatt, din pärlekrans
och snödemantens ystra dans
är vinterfrost och ökenglans.

Alltfrån vår späda barndoms tid
lät du oss skåda nöd och strid,
en bädd af kärr med mossa på,
ett golf af din granit, den grå,
som inga mödor tämja.
En ringa hydda var vår värld;
den sol, som lyst vår hufvudgärd,
är furans flamma på vår härd.

Vi famnade med härdig arm
din hårda, frusna modersbarm,
vi sådde vår uti ditt bröst
och bärgade så ofta höst,
men sådde ständigt åter.
Vi skördade ju stormens brus,
vi sågo aska, blod och grus,
men sådde hopp och sådde ljus.

O land af snö, o fosterland,
hvad hemlig tjusning bär din strand,
att den för oss, fast arm och hård,
är mera kär, än rosengård
och ljufva blomsteröar?
Hur kan, så rikt på sviket hopp,

så ständigt dödadt i din knopp,
du i vår kärlek blomstra opp?

Ack, dyrast ej i lifvet är
det som oss fröjd och lön beskär,
men högst vid det vår själ är fäst,
för hvilket vi ha lidit mest
och våra tårar strömmat.
Och därför, därför, hårda land,
så oupplösligt fast du band
vårt hjärta vid din kulna strand.

Och därför sjunger skaldens sång
om sommarsol och vattensprång,
och därför ljuder lärkans röst
i fjärran bortom natt och höst
ur djupet af vår längtan.
Och hälften af vårt lif förgår
i väntan på en skymt af vår,
som speglar sig i saknans tår.

Men ingen natt vår kärlek ser;
där snögar ingen vinter mer,
där hungrar ingen bitter nöd,
där andas lif, där växer bröd,
och dödens dimmor dagas.
Den hvita drifvan blommar grön,
den frusna tegen ger oss lön,
den mulna himlen hör vår bön.

Vårt hjärtas land, vår vinterbygd,
o värm dig i vår kärleks skygd!

Var rikt i oss! Var ljust och gladt!
Ur skuggan af den mörka natt
din döda sol skall klarna,
och Finlands jord, ej mera arm,
skall äga än en hydda varm,
att tina upp en mänskobarm.

Tr. 2 Januari.

Finlands flagga.

Blås högt i vind och fladdra fritt,
vår glada duk i blått och hvitt,
vår sköna framtidsflagga!
Flyg stolt och djärf ur hamnens bädd,
i oceanens färger klädd,
till blåa böljors fragga!
Den lifsminut
du vecklas ut,
går Finlands namn
från hamn till hamn.
Blås högt i vind och fladdra fritt,
vår glada duk i blått och hvitt!

Vår duk är hvit! Han är för god
att purpras med en fläck af blod,
förrän i stridens timma.
Vår duk är blå! Han är för ung
att svaja vissnad, gul och tung
i höstens bleka dimma.
Från vintersnö
till blånad sjö
vår flagga går
till glans och vår.

Vår duk är hvit! Han är för god
att purpras, förrn i stridens blod.

Hvar finns ett land på jordens ring
med haf uti och haf omkring,
mer värdt en flaggas ära!
Ur hafvets barm vi vuxit opp,
det är vår väg, det är vårt hopp;
så må dess färg vi bära.
Vår vagga låg
vid sjö och våg,
vårt hela land
är strand vid strand.
Hvar finns ett land på jordens ring
med haf uti och haf omkring!

Hvar finns en man i stormens hot,
som mera trygg gör an sitt skot
med sönderslitna segel!
Hvar finns en köl, som skär så fri
en ocean i raseri
och insjöns lugna spegel!
För icke han
en flagga an,
som dock är värd
sin hedersgärd?
Hvar finns en man i stormens hot,
som mera trygg gör an sitt skot!

Så långt som stormens ande går
och hafvets blåa bölja slår
mot längst fördolda stränder,

till öknar i tropikens sol,
till isar vid den öde pol
vårt hvita segel länder.
Gå likaså,
vår flagga blå,
från denna stund
kring jordens rund,
så långt som stormens ande går
och hafvets blåa bölja slår.

Blås högt i vind och fladdra fritt,
vår glada duk i blått och hvitt,
vår ädla, finska flagga!
Flyg ung och djärf ur hamnens bädd,
i oceanens färger klädd,
till blåa böljors fragga!
Den lifsminut
du vecklas ut,
går Finlands namn
från hamn till hamn.
Blås högt i vind och fladdra fritt,
vår glada duk i blått och hvitt!

15 Juni

En glad visa.

Hör, Anna lill, om det gör dig harm
att Pelle ej är dig trogen,
så tag en snöboll och kyss den varm,
kanske att karten blir mogen.
Och när du kysst den en timma eller par,
har du i handen precis så mycket kvar,
som du rår med
af gossars ed
och af sju fåglar i skogen.

Och kära Pelle, om Anna är
så sipp som blomstret af häggen,
så håll en spegel mot solen där,
och fånga skenet på väggen.
Och när du håller den strimman i din hand,
så har du kanske ett litet, litet grand
att bygga bo
på flickors tro.
Nej, gossar, ta'n er om skäggen!

Och tag den ena och slå en ann,
och knäpp en visa på lutan!

Och om en flicka ej får sig man,
så kan hon gärna bli utan.
Och om en gosse ej får sin lilla tös,
så kan han gärna gå gladelig och lös.
Ty kärlek är
ett stort besvär,
och det är knappt med valutan.

8 Oktober.

Veteranen från Aura.

Till Dr F. W. Pipping på hans åttionde födelsedag
den 14 December.

O Auras minne! Morgontimma,
ur hvilken Finlands dag uppgick!
Förgångna sol, hvars aftonstrimma
nu glänser i den gamles blick!
Åt dig den nya tiden bringar
i dag sin trogna hyllningsgärd,
varm, som den gamla sången klingar [1],
högtidlig, som en eftervärld.

Din siste kämpe, silfverhårig,
en patriark från forna dar,
står älskad, vördad, åttiårig
som ombud för din ära kvar.
Han täljde den för nya släkten:
de sett hans hjässa hvitna här;
men med sin rot i morgonväkten,
han vittne om dess ljusning bär.

[1] Melodi: Ren uppå tidens mörka vågor.

I fäders visdom vuxen nära
vid allt som var vår stolthet då,
han hört Porthan sin samtid lära,
han hört Franzén sin lyra slå.
När yngre tider togo miste
om bäddarne i dödens hof[1],
då var det han som ensam visste
hvar finska häfdens fader sof.

Årtusens snillen, de förgångna
och dock odödligt unga, som,
i foliantens pärmar fångna,
gå ut att skapa världen om,
med dem han lefvat, vuxit samman,
på dem han byggt sin fröjd, sitt hopp;
sett tankens Fenix dö i flamman,
sett honom stå ur askan opp.

Än främst i lärdomens kateder
och än vid landets domarbord,
hans lif var forskningens, hans heder
att stå för rätt och mannaord.
I sexton lustrers mödor grånad,
han lefvat för att skåda blid
sin ungdoms fagra blomstermånad
bli Finlands ljusa skördetid.

Du man från fordom! Man af ära!
Du vittne än från Auras strand!

[1] När Porthans graf efterletades.

I dag en hälsning vi dig bära
ifrån ett nyfödt fosterland.
Var vittne, du, som såg det gamla,
till ljusets segrar i vår bygd,
och när vi än i villor famla,
så lär oss du en forntids dygd!

Hvad än du skådar nytt, förvandladt
och annorlunda än det var;
ett är som förr: hvad redligt handladt,
hvad manligt stridt, vår hyllning har.
Och, liksom förr, vi redobogna
kring grånad vishet samlas än,
att bringa dig vår tack, den trogna,
och fosterlandets tack med den.

Skänk än ditt råd, så ofta gifvet!
Välsigne Gud din ålders kväll
och allt hvad du har kärt i lifvet
och allt som gör din afton säll.
Han låte uti tiders tider
din möda gro för folk och land
och lede dina steg omsider
till friden bortom lifvets strand!

År 1864.

Sylvias visa 17.

En liten fågel fjärran
i himlens sky är jag,
kan endast prisa Herran
och båda vårens dag.
En stråle sol är all min fröjd,
men alltid sjunger jag så nöjd
min glada morgonvisa
för Gud i himmelshöjd.

När höstens skyar mulna
och stormens vinge gnyr
och björkens lockar gulna
och solens strimma flyr;
då flyger jag blott högre än
till södern och min sol igen
och hälsar åter lycklig
den nya morgonen.

Du själ, hvars suck förklingar
i jordens låga dal,

lyft dina fåglavingar,
som jag, mot himlens sal!
Långt under dig blir sorgen kvar,
men ofvan dig är himlen klar,
och äfven du skall sjunga
och båda vårens dar.

2 Januari.

Mitt hjärtas kung.

Gif mig en gosse, smärt och lång,
liksom en gran i skogen,
med hurtigt skick och manlig gång
och öppen blick och trogen.
Men gif mig ej
ett konterfej
af mjölk och bär,
kokett och kär.
Gif mig en gosse, smärt och lång,
med hurtigt skick och manlig gång.

En arm af järn och mod i bröst,
en fri och solklar panna
och eld i blod och klang i röst;
en sådan är den sanna.
Men för en vek,
en feg, en blek
med vax i barm
blir jag ej varm.
Nej, arm af järn och mod i bröst
och eld i blod och klang i röst!

Med högt af vrede purprad kind
skall han mot våldet strida,
men ljuflig som en sommarvind
hugsvala dem som lida.
En krokig rygg,
som silar mygg,
en kall, en snål
jag aldrig tål.
Han strida skall med purprad kind
och svalka som en sommarvind.

Ljus skall han älska. Där han går,
skall ingen falskhet svika.
En värld skall dagas i hans spår
och hvarje skugga vika.
Men en förläst,
förryckt och snäst,
om än så lärd,
är mig ej värd.
Ljus skall han älska. Där han går,
en värld skall dagas i hans spår.

Den, som begär min fria hand,
skall frukta ingen fara,
skall blöda gladt för folk och land
och sig och mig försvara.
Ett hjältemod
af drufvans blod
vid glaset blott
är mig för smått.
Den, som begär min fria hand,
skall blöda gladt för folk och land.

När skall jag dig, mitt hjärtas kung,
i vida världen finna,
så stor, så stolt, så stark, så ung,
så värd att hjärtan vinna?
För flärd och skal
är ej mitt val.
O hjärta, göm
din unga dröm!
När finner jag mitt hjärtas kung,
så stor, så stolt, så stark, så ung!

4 Januari

Vasa marsch.

För Vasa gymnasister.

I högan nord vår vagga stod
vid stormigt haf och skummig flod.
Vi växte upp ur frostig bädd
som vintergran, i drifvor klädd.
Han står så grön
i hvita snön,
han reser stark
sin kronas park
ur armod och ur ödemark.

När våren kom med fågelsång,
när solen glömt sin nedergång,
när blomsterkrönt stod polens rand
och fritt var haf och grönt var land;
då blef vår håg
som strand och våg,
då vardt oss sagdt
att stå på vakt
för lifvets och för ljusets makt.

Här är hvart fält af strider rödt,
här, här har Finlands lejon blödt,

här stod det stolt, med pannan höjd,
i blodig sorg och segerfröjd.
Här sjöng en gång
dess bard sin sång
och väckt af den
skall här det än
ur grafvarna stå upp igen.

Och hädan drog i fredens dar
en stark falang med panna klar
till mänsklighetens stora strid
mot mörker, synd och död all tid.
En lyra blef
vårt adelsbref,
en vase huld
af ax i guld
har gäldat ljusets makt vår skuld.

Och Vasa gossar äro vi;
vårt namn skall ej förgätet bli.
Vårt namn är stort och ärorikt;
till ädel bragd har det oss vigt.
Det vigt vårt bröst
åt ärans röst,
det har oss dömt,
om vi det glömt;
det har mätt högt det mål vi drömt.

Som tusen vågor sammangå
kring Finlands bygd i gördel blå,
så mötas hjärtan, mötas namn,
o fosterland, uti din famn.

Att bära gladt
din fanas skatt,
att kämpa med
ditt främsta led,
var fäders bragd och Vasa sed.

Vårt land! Vårt finska fosterland!
Din fasta *botten* är vår strand.
Så lär oss bli din starka vall,
som hafvets våg ej bryta skall.
Slå högt, vår barm!
Väx stark, vår arm!
Väx stor i skygd
af söners dygd,
vår höga nord, vår finska bygd!

Januari.

Rose-Marie.

Ensam i skogen sjöng den vackra Rose-Marie,
kom till den klara bäck och såg sin bild däri,
löste sitt långa hår,
log som den fagra vår:
Hur är min bäck så glad, där han i blommor går?
Säg, hvarför ler i dag
skogen i grönt behag?
Hvarför är himlen blå, och hvarför sjunger jag?

Kom, sade bäcken, kom, du vackra Rose-Marie,
kom, som en vind i skogen susar lätt och fri!
Sätt dig invid min strand,
svalka din varma hand,
lös dina skor, och fäll ditt blåa strumpeband!
Hvila vid björkens rot,
bada din hvita fot,
skölj dina röda kinder! Tag mitt svar emot!

Därför är jag så glad, du vackra Rose-Marie,
att jag din spegel är och ser din bild däri.

Därför i täckt behag
blommar din skog i dag,
därför att Rose-Marie bär sjutton vårars drag.
Därför är himlen ljuf,
därföre sjunger du,
därför att bortom skogen bor en hjärtetjuf.

2 April.

Votum

för den dramatiska konsten i Finland.

Du, som en dag med nyktra tvifvel tog
uti din hand historiens digra bok
och mätte ut med tumstock mänsklighetens
mångbuktande, nyckfulla omloppsbana
kring tidens ur — hvad vet du om de döda?
Såg du myriader väsen droppa ned
i evigheten? Minns du deras drag?
Förnam du ryckningar af lif i murkna
skeletter, strödda kring i jordens stoft?

Hvar äro dessa hjältar, kungar, folk,
som fylla tideböckerna? Säg mig,
hvar är det varma blod, som brusade
i deras ådror? Hvar den höga rodnad
på deras kind af lifvets ungdomsfärg,
och vredens hot, och kärleks ljufva glöd,
och snillets blixt, och tankens örnavingar?
Förnam du längtans suck i deras barm?
Har deras anddräkt fläktat mot din tinning?
Har du känt deras hjärtan klappa, fulla
af lidelser? Och har du blickat, öga

mot öga, in i deras själ? Tryckt hand
i hand? Hört deras läppar hviska dig
så lefvande, så mänskligt varma ord,
att du har lidit, gråtit, lett med dem
och sagt: De voro mänskor, liksom jag!

Förgäfves frågar du de stumma bladen
i häfdens bok. Historien sitter hög
till doms på grafvarna och ristar bilder
med kopparstift i marmortaflorna,
stora gestalter, obevekligt sanna,
men utan lif, men utan kött och blod;
kropplösa tankar, ädla föredömen
och djärfva handlingar — men utan armar
och utan röst — brådstörta lidelser
med mask för ansiktet. Där vanka skuggor
och åter skuggor för din ljumma blick,
och trött vid denna skog af mänsklighet
förutan mänskor, utan grönska, lägger
du boken bort med namn och åratal,
beläsen, uppbyggd, lärd — ja, hvarför icke? —
men kall — liksom den lefvande sig skyndar
från kyrkogården och är glad att åter
se röken från sin skorsten och förnimma
gårdshundens skall vid hemmets kära port.

Då kommer *Dikten*, detta ljufva barn,
som i sin oskuld drömmer tusen gånger
mer sant, än all den vises forskning tänkt,
och sänker sig med skära fjärilvingar
på häfdens blad. — Där var hon länge hemma.
Hon var den knopp, ur hvilken dessa blad

ha vecklats ut. Hvem, om ej hon, har hviskat
den första sagan i historiens öra?
Hvem, om ej hon, har stänkt en droppe dagg
i stepperna af krönikans register?
Allt hvad från hjärta och till hjärta går
hör henne till. Och se, hon leder dig
igenom hjältediktens svärdsgny, genom
lyrikens yppiga orangeparker,
till *scenens* stora, speglande trymå
i ram af guld på lifvets marknadstorg.
Förhänget uppgår. Häfden träder fram,
ej mer i väsenlösa skuggors töcken,
men frisk, förkroppsligad, förandligad
och varm, som lifvet andas än i dag.

Då ljusnar dimman. Det förgångna lefver.
Grafvarna öppnas. Skuggorna stå upp.
Den mörka jorden återger sitt rof,
ur hafvets afgrund dykar den förliste,
ur bålets flammor springer fram martyren,
brådt söker hjälten upp sitt brustna svärd,
sin storhets fallna krona griper kungen,
sin släckta lampa tänder forskarn åter,
arbetarn går till länge rostad plog . . .

Där ligga i ett hörn af kyrkogården
fem hufvudskallar. Deras kind får färg.
Förgråtet modersöga, länge brustet
i sorg och död, uppvaknar leende,
och handen smeker barnets gyllne lock.
En rosig tärna smyger blyg till fönstret
i kvällens skymning, och därunder smäktar

en ynglings suck i mandolinens strängar.
Upp far tyrannen ur sin tunga slummer
och griper skrämd sin slöa bilas skaft;
men se, till blodig skuldra återvända
hans offers hufvuden och se på bödeln
med blickar af osägeligt förakt.
Brist, våld! I vanmakt digna, oförrätt!
Maktlös är bilan! Maktlös är din boja!
Frihetens luft inströmmar genom fängslets
tredubbla murar — folken andas åter,
och lefvande gå seklerna till doms,
hvart med sitt släkte, inför eftervärlden.

Lif! Mänskobröst! Hvar hade du en suck,
en längtan, ett begär, en sorg, ett löje,
en dygd, en dårskap, en bedrift, ett brott,
som ej på scenen blottats utan mask
i all sin storhet, all sin ömklighet?
Hvar ägde du så fasansfull en syn,
hvar ägde du så oförvissnelig
en doft af skönhet uppå denna jord,
att icke diktens genius gripit honom
i flygten och till skräck, till maning, tjusning
ställt honom fram på scenen för allt folk?
Här samlas alla spridda återljud
af denna fallne, gudaborne ande,
som biltog bor i mänsklighetens barm.
Här rasar han i synd. Här vältrar han
sig fräck i smutsen af en sinnlig lust,
här trotsar han, en frossande demon,
berusad utaf pöbelns jubelskri,
dygd, oskuld, heder, sanning, Gud! . . .

Och dock
ur djupet af hans fall uppstiger här
i segerglädje allt det ädlaste,
det högsta, bästa uti mänskors bröst
och böjer knä inför det heliga,
hvars namn är alltför stort att ropas ut
på torgen, men som lyser evigt klart
i villorna af vansklig lust. — Kung Lear
bär mänskligheten i sitt fadershjärta;
i Hamlet brister världen uti spillror,
och tanken stupar maktlös för Guds tron,
men blott för att stå upp i världshistorien
och döma uti Macbeth världens synd!

20 April.

Shakespeare.

Prolog vid hans sekularfest den 23 April.

Hvem är den kung i diktens land,
som kufvat med sin starka hand
i skönhetens, i snillets band
de trotsige titaner
och bundit lidelsernas storm
och gifvit regel, röst och norm
åt dessa vågor utan form
i lifvets oceaner?

Vid änglars och demoners strid
från himlen föll en stjärna blid,
föll i en stor och stormig tid,
ett stort och stormigt hjärta,
och växte där i vindens brus
till dikt, till dram, till eld, till ljus
och lyste öfver seklers grus
med strålar lika bjärta.

En fallen stjärna var hon visst,
omtöcknad utaf jordens brist,
men en af dem, som dock till sist
där ofvanefter stamma.

Och han, som denna gnista fann,
en fallen ande var ock han,
dock mer än någon dödlig man
förstod han gudars flamma.

Som han har ingen man förstått
det som var ondt, det som var godt,
det som var stort, det som var smått,
det som låg mellan båda,
det som var krökt, det som var stolt,
det som var öppet eller doldt,
åt himmel eller afgrund såldt,
i hjärtat genomskåda.

Och ingen man på denna jord
har låtit last och svek och mord
och lustar med sitt fräcka ord
sig själfva så förhåna;
och ingen lät så mänskligt skönt
en trampad dygd, med ära lönt,
i själfva fallet segerkrönt,
en sjunken tid förvåna.

Och med så djärfva penseltag
har ingen målat häfdens drag
och låtit flydda tiders dag
för nya släkten randas;
och ingen har ur grafvens natt
frammanat skuggorna, så gladt
i lifvets färger klädda, att
i andra sekler andas.

Se, därför hör han världen till,
hvemhelst det stora älska vill,
och därför är han vittnesgill
för alla folk och länder.
Och vid hans vagga denna stund
vi räcka, på Europas grund,
åt folkens stora fredsförbund
det finska folkets händer.

Ty mänsklighetens skald han är.
Att akta högt, att hålla kär
den stråle Herrens nåd beskär,
det är att Herren tjena.
Hvad är allt ljus, om icke Hans,
hvad William Shakespeares ärekrans,
om ej en bruten återglans
af källans ljus allena!

Sylvias visa 18.

Fågelungen till den äldre Sylvia.

Vackra siska i den gröna skog
du som nyss så glada toner slog,
ha vi lof att drilla,
när du tiger stilla?
När du börjar, tystna vi väl nog.
— La li lu litt!
Kvittra fritt!
Gaf dig Gud en tunga,
hvarför då ej sjunga?
Skogens gröna loft är ditt, som mitt.

Primadonna där i toppen nu,
kunde vi blott sjunga liksom du!
Men det stämmer illa,
jämt vi oss förvilla;
en sopran som din har ingen ju...
— La, li lu le!
En smul på sned
skadar inte, bara
man kan munter vara.
Så är alltid jag; var du så med!

Vackra siska, ack, hvem lär oss då
dina glada visor rätt förstå?
Aldrig få vi unga
lifvets fröjd besjunga,
aldrig lyfta vingen mot det blå.
— La li! Jag spår:
när hjärtat slår,
och när daggen droppar
öfver löf och toppar,
sjunger du, som jag, om lifvets vår!

23 Oktober.

Koral af Sebastian Bach.

Vilse vandrare i öknen,
kom att söka lifvets stig!
Ofvan natten, bortom töcknen
dagas vägen ock för dig.
Här uti den mörka dal
kvida alla jordens kval.
Kom att i Guds klarhet bo;
där är fröjd och evig ro.

Herre, när skall natten vika?
När skall dödens dimma fly?
När uppgår ditt ljus, det rika?
När skall lifvets morgon gry?
När skall öknen blomstra skön?
När skall sorgens dal bli grön?
Herre, lys min mörka stig!
Vänd, o vänd min väg till dig!

30 Oktober.

År 1865.

Voltaires hjärta.

I femti år satt snillets kung
på tankens herskarstol
och bräckte mången fördom tung
och tände mången sol.
Men detta ljus var kallt som is,
och denna blixt var hån,
och denna kvickhet, högt i pris,
var grin af en demon.

Han var den udd af tidens svärd,
som slog det gamla kull;
men tom han lämnade den värld
han fann af villor full.
Han ryckte Gud Allsmäktig ned
från stjärnornas palats
och satte sen, att gyckla med,
en sköka på hans plats.

Fri var han — fri från hvarje band,
som mänskor heligt är:
Gud, oskuld, dygd och fosterland,
den prisade Voltaire.

Han visste ej, att kärleken
är mer än döden stark:
han trampade, till hån för den,
sitt lands Johanna d'Arc.

Men tänka stort är tänka varmt
och högt, ej endast fritt.
Hans *nej* var rikt, hans *ja* var armt,
de kunde vara kvitt.
Det adertonde seklets man
förbytt Sven Dufvas lott:
ett dåligt hjärta hade han,
men hufvut, det var godt.

Hvi har du nu, o eftervärld,
förvändt hans storhets mått?
Det sämre skänker du din gärd,
det bättre du försmått.
Hans rika hufvud multnar glömdt
hos maskarna i mull;
hans arma hjärta har du gömt,
som en relik, i gull.

Välan, vallfärda, om du vill,
till hjärtat från Ferney;
men lägg vårt sekels hjärta till,
det andra fyller ej.
Åt ljusets makt, åt tankens bud
dess höga ära gif;
men utan kärlek, utan Gud,
hvad är ett mänskolif?

Hvad är det ljus, som icke bär
sin källas återsken
och icke vet, att jorden är
Guds fotapall allen!
Hvad är den äras högsta glans,
som stulits från Guds tron
och glömt, att klarheten är Hans,
men blott en skugga hon!

Tr. 14 Januari.

Till friherre J. R. Munck.

Studentsång den 30 Januari.

Var hälsad, höga ek
med sjuttiårig krona,
som trotsat stormens lek!
Var hälsad af den unga släkt,
hvars smärta stammar spira
mot Finlands morgonväkt!

För oss i striden an
mot alla mörkrets makter,
du ädle riddersman!
Och lär oss strida, som du stred,
med manligt blanka vapen
i ljusets främsta led!

Och vig till seger in
den fria tankens fana,
som nu har blifvit din!
Framåt! Framåt! I minnets famn
till fjärran framtids dagar
vi lyfta högt ditt namn.

Vid konstnärsgillets årsfest.

Midnattstimmen 4—5 Februari, när Runebergs födelsedag ingick.

Hvem lekte ej en gång som barn på stranden
och lyssnade på vågornas musik
och formade ett hus, en bild i sanden,
såg löfven speglas i den lugna vik?
Allt hade lif! Allt hade själ och tunga!
Dryaden nickade i björkens blad,
i källan plaskade en skämtande najad,
och fjället talade, och skogen kunde sjunga.

Kom så en annan tid, då nya världar
uppdykade ur lifvets ocean
och på de fordom spegelblanka fjärdar
gick våg på våg sin stormigt sköna ban.
Hvem var ej ung — en kung i mussleskalet!
Hvem doppade ej djärfva penseln då
i hjärtats sol och skref på aftonhimlens blå,
i runor utaf eld, det höga idealet!

Och åter kom en tid. Den strålekrona,
som skimrat kring naturens anlete,
vardt blek. Där kom ett frostigt lugn att trona
på hjärtats »Stilla ocean». Och se,

den mjuka penseln, bytt mot vandringsstafven,
skref kvitton uti lifvets hushållsbok;
den djärfve målaren var blifven praktiskt klok;
och idealet sjönk, som kvällens sol i hafven.

Då hände någon gång, att detta ljusa,
bildsköna änglabarn — detsamma, som
kom förr så gladt att våra lekar tjusa
och vände sedan skyggt till himlen om —
detsamma outsägligt underbara,
gåtlika väsen, som var ständigt gömdt
i allt det skönaste vår flydda ungdom drömt —
det kom en snabb sekund, att än sig uppenbara.

Det kom med vårens onämnbara fägring,
att värma hjärtat i vårt dufna bröst;
det kom med längtans makt och minnets hägring;
där flög ett solsken öfver natt och höst.
Vi sade: Ack, det är ju blott en saga
om bättre världar, hopplöst, hopplöst drömd;
en rotlös fantasi, i morgon åter glömd
och född för stundens nyck, att gyckla och bedraga!

Men nej! Du är det, höga *Konst*, som suger
ur självfva nordens is din sommardoft;
du, som är sanning, där så mycket ljuger,
och evighet, där mycket är ett stoft.
Hur gladt och dock allvarligt stort du tecknar!
Du lyser tingens mörka grund och ser
i mänskohjärtats längst fördolda afgrund ner
och blottar dessa djup, dem ingen siffra räknar.

I brutna strålar kommer du till jorden:
färg, född af ljus; ljus, klart af färger födt;
ur stenen gnista; form ur kaos vorden;
ljud ur det tysta alltet; lif ur dödt.
Hvad här syns brustet ger du samladt åter
i skapelsens ursanna harmoni;
all lifvets bundna skönhet gör du åter fri
och ler så himmelskt då, men än mer himmelskt gråter.

De lasta dig. De säga att förmäten
du plundrat Gud Allsmäktig på hans lof
och satt uppå hans tron en dygdförgäten
afgudabild, med lasterna till hof.
Hvad heligt finns, som ej vi mänskor svike?
Och dock, där du är sann, där du är ren,
hur ödmjuk böjer du ej knä för Gud allen
och beder, äfven du, att tjena få hans rike!

Nu samla vi dig här en aftontimma,
när hjärtat fryser vid den kulna pol,
att tjusas af din glada morgonstrimma
och värmas af din milda sommarsol.
Af färg, af bilder och af toner klara
vi knyta här en enkel krans, och gladt
vi lägga blommorna vid Skaldens fot, för att,
när han i fjärran är, vår kärleks vittnen vara.

Är det *hans* dag som flyr, och *vår* som randas?
Nej, vår är *kvällen*, *morgonen* är hans!
Så länge hjärtan slå och mänskor andas,
skall denna morgonstjärna stå i glans.

Sjung, glada ton! Kom, vackra bild, att kröna
vår hyllning med ditt leende behag!
Vi skola slockna bort, men efter oss en dag,
en bättre dag, skall gry för konsten och det sköna.

Aprilnarri.

Kom, glada gosse, hör hvad jag dig svär
för min tro skull:
jag håller dig så innerligen kär,
ja, för ro skull.
Jag håller dig så rar,
som om du aldrig var.
När jag blir sexti år, så ska vi bli ett par,
ja, för ro skull,
för tro skull.

Jag är den klara sjö, som speglar dig
uti vågen,
och allt till nästa fläkt så är du mig
uti hågen.
Och tror du inte sen
jag älskar dig allen,
så rår jag inte för att sjön ej är af sten,
uti hågen,
i vågen.

Min vän han är en ros af snö så grann
uppå rutan.
Bäst som vi båda kyssa ömt hvarann,
är jag utan.
Ty den som jag vill väl,
den kysser jag ihjäl,
och vill han inte det, så tror jag det är skäl
jag är utan
på rutan.

Kom, glada gosse, lägg en snara ut
emot vinden,
och fånga månens sken vid vägens slut
bakom grinden.
Och när du fångat då
en stråle eller två,
så knyt dem kring min hals, och då skall du mig få
bakom grinden,
i vinden.

24 Mars.

Karin Månsdotters vaggvisa för Erik XIV.

Med anledning af E. J. Löfgrens tafla.

Sof, du stormiga hjärta, sof!
Sof i mitt lugna sköte!
Tyst omkring dig är skogens hof;
eken susar Guds allmakts lof.
Sof i mitt sköte
dagen till möte!
Gud allena är ljus, men världen är natt.

Sof som förr vid din moders barm,
sof på din fallna krona!
Höghet kyler, och guld gör arm;
kärlek ensam är rik och varm.
Sof på din krona!
Gud kan försona,
Gud allena är ren, men vi gå i synd.

Sveriges rike är nu min famn;
sof i ditt kungarike!

Hat går vilse, men tro ger hamn;
sof välsignad i Herrens namn!
Sof till Guds rike;
sorgerna vike.
Gud allena är hög, men vi äro stoft.

25 Mars.

Gossen vid tjärdalen.

Tre nätter vakade fader min
vid dalen i öde skogen.
— Nu, kära gosse, lägg det på sinn:
en stund jag slumrar på mossen in;
så minns, att du vakar trogen!
— Sof godt på mossen,
min fader kär!
Nog vakar gossen
till morgon här.
Lita på mig!
Jag vakar för dig.

Min fader sof på sin tufva godt,
när dalen rök uti natten,
och skogen stod som ett jätteslott
med höga torn vid hans örongott;
lätt susade forsens vatten.
Och månen hängde
på granens gren,
och sjön förlängde
hans gula sken.

Lita på mig!
Jag vakar för dig.

Då föll ett flor öfver granens stam,
som glänsande silfverdimma.
Där trädde något ur skuggan fram:
en hvitklädd, leende flicka sam
på månens drömmande strimma.
Hon stod mig nära
på ljungens bädd:
— Min gosse kära,
var icke rädd!
Lita på mig!
Jag vakar för dig.

Hon fyllde handen med snöhvitt stoft
från rönnens fagraste blomma,
hon strödde vällukt i skogens loft;
jag såg en drifva af blomsterdoft
och kände ögonen skumma.
— Hur är min gosse
så trött, så trött?
Sof på din mosse,
sof sött, sof sött!
Lita på mig!
Jag vakar för dig.

Just när de ljufliga ord hon sagt,
jag hörde fader min banna:
— Upp, lata gosse! Är det din vakt?
Se, solen stiger i morgonprakt,
och elden hotar att stanna. —

Nattdimman flydde,
men än ett sus
mig skämtsamt brydde
i forsens brus:
Lita på mig!
Jag vakar för dig.

Vaggvisa.

Sommarsol på ängen glimmar;
sof, min klara morgonstrimma!
Fåglarna i träden sjunga;
sof, min glada fågelunge!
Vinden gnyr,
vågen yr;
liten båt, till hamnen styr!
Rönnen blommar, björken flaggar;
sof, grön kvist, i blomstervagga!

Litet frö, som jorden drifver,
Gud Allsmäktig växten gifver.
Hvem skall dig i frosten frälsa?
Jesus Kristus är vår hälsa.
Herrens tro
är vårt bo;
litet frö, i Herren gro!
Herren skall din ringhet skona;
Jesus Kristus är vår krona.

9 April.

Nikolai Alexandrovitsch.

Vid det finska universitetets sorgefest den 24 Maj
med anledning af dess kanslers död.

Requiem æternam dona eis, Domine,
et lux perpetua luceat eis!

Så genomandad af ett evigt lif,
uppstämmer dagens sköna hymn sin fridsbön
på grafvarna, där de bortgångne sofva,
och den i stoftet fångna mänskoanden,
som fridlös vankar mellan hopp och fruktan
i växlingarnas värld, han vänder sig
från stundens villor, stundens lidelser,
att lyss på harmonierna, och suckar
med samma längtan: *Requiem æternam!*

I denna, ofta rosenprydda sal,
där vår och ungdom firat sina fester,
där glada toner dansat öfver strängen,
där lagern krönt så mången ynglings lockar
och där så ofta grånad visdom talat
det höga skaparordet: varde ljus! —
där stiger Sorgen nu i vårens solsken
allvarlig på florhöljda talarstolen

och bryter från parnassens unga grönska
ej lager nu, men en cypress, att läggas
i doft af kärlek på en ynglings graf.

Uti det finska lärosätets namn
vi hälsa denna sarkofag, som gömmer
dess sånggudinnors främste skyddare,
han, hvilken, främst i ynglingarnes rad,
var kallad att en dag, som icke kom,
själf man, beherska män i detta land.

Oss, som vid Finlands universitet
sett vetenskapens ädla skördar gro,
omhuldade af våra furstars hägn,
oss var den unge furstesonen kär
med bördens och med egen bildnings rätt.
I tredje led — son efter far — var han
den främste vårdarn af den nordligaste
ljuskälla, som på jorden blifvit danad
att vattna öknarna i mänskors bröst.
Ett halft århundrade har snart förgått,
sen Rysslands, Finlands förste Alexander
förtrodde huldrik detta värf sin broder,
då tjuguårig och af skickelsen
bestämd att engång med titanisk kraft
uppå sin panna fästa Peters krona.
När tio år därefter Nikolai
var man och herskare i detta landet,
ihågkom han ett ädelt ungdomsminne
och nämnde, högsint, arfvingen till riket,
då åttaårig, till vår medlare,
vårt stöd i mången molnomtöcknad tid.

I tjugunio år bar Alexander,
den andre af sitt namn, kulturens fana
i Finland, frälst ur lågorna af Åbo
och frälst ur tidens faror, som ett löfte
om Finlands nya morgon — detta löfte,
som sedan manligt, kejserligt han höll.

Sist, när ock honom var beskärd en krona
af mödor och välsignelser, då såg han
tillbaka på sin ungdomskärlek, såg
framåt på Finlands hopp, och nämnde sonen,
tronarfvingen, tolfårig, riktbegåfvad,
till arfving af sin kärlek och sitt värf.

Så var det sed i snart två mänskoåldrar,
att den, som Finlands furste skattat högst,
och den, som stod hans tron, hans hjärta närmast,
vardt kallad här att vårda ljusets flamma.
Det är ett furstearf, som ej skall glömmas,
så länge dessa ljusa salar bärga
en gnista lif. Det är en kärlek, värd
friborne männers fria hyllningsgärd.

Förrän en krona, förrän bragders glans
och vetenskapens mognad hunnit smycka
den tredje kejsarynglingen bland oss,
föll, ett och tjuguårig, Nikolai, som örnen,
af pilen träffad i sin första flygt.
Hans hela lif, det var ett löfte blott,
rikt, tjusande — och brutet utan brott.
Han skulle burit denna kronas arf
att glänsa genom andra tidehvarf;

han skulle skördat hvad hans Fader sått;
han skulle ha fulländat detta verk
af mänskorätt och mänskolycka, grundadt
för seklerna i Alexanders dagar.
Allt hvad hans ädle Fader icke hann,
allt hvad vår stormupprörda tid ej kan,
allt hvad den ej förstår och ej uppskattar
och dömer skeft, för att den ej det fattar,
allt detta skulle genom honom gått,
fullbordadt, klarnadt, mognadt och förstådt,
till eftervärlden, och i höga strider
han hade vuxit stor för alla tider...

Så skön var denna knopp, som ej slog ut.
Allt hvad vi visste om hans korta bana
var höga föredömen, stora tankar,
allvarlig håg, en barm som klappade
för ära, sanning, rätt och fosterland;
och när han, tjuguårig, bredde ut
sin famn mot lifvet, slöt han däri ömt
det skönaste en ynglings hjärta drömt,
men blott för att, med Edens port upplåten,
dö, ung och älskad, saknad och begråten.

De döde rida fort. I samma stund
från oceanens vida vattenöknar
ett fasans budskap nått Europas stränder,
att järnfast Lincoln, han, den väldige,
som bröt i fjärran väster slafvens boja,
var fallen, segrande, för nidingshand;
i samma stund flög från Savoyens dalar
på gnistans vingar bäfvande ett bud,

att österns man, Befriarn Alexander,
som rest sin tron på söndersprängda kedjor
och räddadt mänskovärde, stod förkrossad
vid sin förstföddes andelösa stoft.
Det var *en ny befriare*, som kom
att, mäktigast af alla, sönderslita
en kedjas länkar, ty förlossad steg
en frigjord ande jublande mot himlen.

Och se, det vardt ett ögonblick helt stilla
uti Europa — denna sjudande,
dånfyllda härd af folk och lidelser.
Vid detta bud blef intet hjärta kallt;
där tystnade förbannelsen på hatets läppar,
där blygdes afunden, där stod begäret,
som kifvades så nyss om makt och njutning,
bestört vid denna unga graf; och trotset,
som nyss förmätet grep i världens roder,
föll ned på sina knän och tillbad Gud.

Det vida Ryssland sörjde. Från Moskva,
från Nevans öfvergifna kejsarboning,
gick sorgens bud med klockors klang åt öster,
gick öfver fält och stepper, vadade
igenom floderna, dök genom kärren,
flög öfver berg och haf och stannade
ej förr, än där hvar muskel, värmd af lifvet,
förstelnat i den öde polens is.
Från Behrings sund till Bottnens svala bölja,
från Nova Zemlas snöbetäckta fjäll
allt till de dalar, där orangen glöder
vid jordens rygg, det mäktiga Altai,

där lyssna hundra folk, tallösa skaror
af alla tungomål, i alla dagrar
af ljus och skugga, barbari, kultur,
på sägnerna från Medelhafvets strand.
Hvad hafva alla dessa folk gemensamt?
Ej hem, ej språk, ej sed, ej tro, ej Gud.
I denna vida rymd bo alla gudar:
de kristnes Gud med Allah, Jehovah;
Brahma med samojedens Num; fetischen
vid sidan af ostjakens grofva Seid.
Men *ett* förstå de alla: herskarns ord,
och aldrig förr var detta ord välsignadt
som nu. Och därför, när från tronen ljungar
till dem ett budskap: kläden er i sorg,
ty Herren ryckt från oss vår framtids hopp! —
då fläktar sorgen lik en sommarvind
kring jordens rund och drifver alla dessa
obändiga, vidt skilda böljor samman
uti en enda sjö — en mänskotår!

Längst bort i väster, här på våra klippor
utaf Europas hårdaste granit,
står ock ett folk, som — hur det än må älska
sin egen värld — dock är ett trofast folk,
som frågar vandrarn från sin hyddas dörr:
säg, går det nu vår gode furste väl?
Och hör, då svara klockorna i tornet:
nu har vår gode furste hjärtesorg!...

Aktning för Sorgen, för den himmelska,
som böjer mänskans hufvud, för att handen
ur det fördolda må få plats att lägga
rättfärdighetens krona däruppå!

— Vi känna Sorgen. Var ej hon den amma,
som närde vid sin barm vårt finska folk,
som bröt dess hårda bröd, som sjöng dess sång,
som lärde detta folk att älska, lida,
försaka, hoppas, tro! — Och därför nu,
ehuru främlingar på maktens höjder,
förstå vi jordens mäktige, som lida;
ja, då förstå vi dem törhända bäst;
ty också vi ha lidit...

Det berättas
i våra sagor om en ädel mor.
Hon satt en kväll vid dödens dunkla flod
och sörjde, sörjde bittert; ty förblödd
vid hennes sköte låg en älskad son.
Förgäfves flöto hennes strida tårar:
för detta sår fanns ingen jordisk läkdom;
här stod all konst, all visdom utan råd.

Då sände hon ett bi, ett litet bi,
till stjärnorna, att hämta evig läkdom.
Och biet flög på tröns, på bönens vingar
högt ofvan världarna till Skaparns famn
och vände åter med så himmelsk honung
ifrån Guds allmakts knän, att alla tårar
förvandlades i fröjd och ynglingen
stod upp förklarad, mera blomstrande
än någonsin, i glansen af den ungdom,
den änglaskönhet, som ej vissnar mer.

Så, dyra, höga Moder för vårt folk,
så har ditt Finland tydt den gamla sagan
om dem som gråta vid en älskad graf.

— Vid stränderna af dödens dunkla flod
stod också du en kväll och såg din älskling
uti hans blomningstimma vissnad bort,
och ingen makt på jorden mer förmår
att läka detta hjärtats djupa sår . . .
— Men se, då flyger bönens trogna bi
högt ofvan dessa världar, som förgås,
till Allförbarmarns knän, att bringa läkdom
och himmelsk sötma ned i smärtans kalk.
Upp står den saknade, i kärlekens,
i minnets fägring, skönare än förr.
Förklaradt är det vackra vemodsdraget,
som ren i lifvet glänste kring hans panna,
likt himlens återsken, och ingen smärta
skall mer omtöckna detta ädla hjärta,
och inga tårar skola skymma mer
den sälla blick han sänder dig hit ner . . .

. . . .

. . . .

Till Magnus von Wright.

7 Juni. Melodi af Kjerulf.

Hör, nu sjunger vårens vind i skogen,
som du målat glad och frisk och trogen
i de lugna dalar,
i de gröna salar,
där naturens ljufva stämma talar.

Se, nu gungar kvällens våg mot sanden,
där din pensel strödde guld på stranden
i de lugna dalar,
i de gröna salar,
där naturens ljufva stämma talar.

Och nu kvittra fåglar små helt nära,
vårens barn, som du har haft så kära
i de lugna dalar,
i de gröna salar,
där naturens ljufva stämma talar.

Och här står vårt land, som återstrålar
dubbelt skönt ur hvarje bild du målar,
och till dig det talar
i de lugna dalar:
Gifve Gud den frid, som dig hugsvalar!

Drömmen om sällhet.

Ord till Schuberts Ständchen.

Kom, du ljufva, kom, du blida
väsen utan namn!
Dofta lycklig vid min sida,
blomstra vid min famn!
Se, vi bo i undersköna
djupa dalars frid,
evigt unga, sommargröna,
långt från lifvets strid.

O, hvem är du, sköna vålnad,
på min öde stig?
Än i flammor, än förkolnad,
ser jag upp till dig.
Hälften löje, hälften tårar,
sorg, men sol ändå!
Hälften höstar, hälften vårar,
natt, men himmelskt blå!

Bubbla, som jag ej kan mäta
på min lefnads ström,
o, jag kan dig ej förgäta,
du min ungdoms dröm!

15 Oktober.

År 1866.

Det vet ingen.

Där stodo rosor i grönan dal
uti kvällen,
och aftonvinden han kom så sval
öfver fjällen.
Och när han kom
och såg sig om
och såg dem niga
så gladeliga
och såg dem gunga
och såg dem glöda
så hjärtans unga
och rosenröda,
då sad' han så
och klippte vingen
åt blomsterringen . . .
Hvad sad' han då
åt rosor små?
Ja det vet ingen,
nej det vet ingen.

Där sjöngo tärnor en morgonkvist
bakom häcken.

Då kom ung Amor med argan list
öfver bäcken.
Och när han kom
och såg sig om
och hörde siskor
i alla riskor
och hörde kvittret
som pärledroppar
i morgonglittret
på löf och toppar,
en pil han drog
ur lätta vingen
och sköt i ringen
i grönan skog.
Månn pilen tog?
Ja det vet ingen,
nej det vet ingen.

1 Januari.

Marsch

för Helsingfors frivilliga brandkår.

Hvem kallar oss ut från vår nattliga bädd?
Hör, klockorna ringa i tornet!
I flammande purpur är himmelen klädd,
och väktaren blåser i hornet.
En ovän har gästat vår fredliga bygd,
han nalkas med fladdrande fana,
han plundrar vår gård, och han röfvar vårt skygd;
hvem hejdar hans trotsiga bana?

Kom, raska förbund,
i farornas stund,
kom, slut dina led kring flammornas rund!
Kom, mäktig och djärf,
till manliga värf!
Bort, härjande våld! Bort, falska fördärf!

Hör kommandoropet! Hitåt, gossar!
Här i eld och rök vår ovän frossar,
lågen blossar,
nöden krossar . . .
Fram, vårt glada batteri; hurra!

Ös ett haf af kalla vågors fragga
högt mot röda lågor! Fram, vår flagga!
Enkans skärf och barnets vagga
värna vi med ädelt mod; hurra!

Nu segern är vår,
och tacksam en tår
han droppar som guld på vårt sotiga hår.
Och rodnande skön,
den rosiga mön
hon kysser de svedda mustascher till lön.

Vi slöto förbund
i farornas stund;
hvar ärlig kamrat är vår vän och vår kund.
Så räckom vår hand
till vänskapens band!
Hurra för vår chef! Hurra för vårt land!

6 Januari.

Fredrika Bremers minne.

Vid konstnärsgillets årsfest den 5 Februari.

Plats för Idéerna! Plats för de höga,
friborna tankar, som i världens natt
likt gnistor tändas för vårt skumma öga
och alstra, lyfta, lysa, värma gladt!
De äro frön, af tidens stormar drifna,
de fatta rot, de spränga klippans barm,
de smälta isarna, och dagen randas varm
för de förtryckta, sorgsna, glömda, öfvergifna.

Hur länge bar ej Kvinnan utan klagan
sin ärfda lott, att, skonslöst kysst ihjäl,
för mannens blick, som älfvorna i sagan,
ha tusende behag — men ingen själ!
Än smickrad, firad, än förtrampad, bruten,
än vettlös, sysslolös, i glitter gömd,
än släpande sitt ok, till tacklös möda dömd,
var hon från handlingen, från tanken utesluten.

Då kom Idén — då föll en klarnad strimma
af kristendomens ljus på Kvinnans stig.
Stå upp! ljöd ordet. Slagen är din timma,
och halfva mänskligheten tillhör dig! . . .

Stum, tyngd af kedjor, tyngd af diademer,
förnam den fångna denna starka röst:
en själ bär äfven du, o Kvinna, i ditt bröst!
— Och ordet tog gestalt och vardt *Fredrika Bremer.*

Hvem var hon? Världen vet. Den frusna tåren
af vinterskyn begråter henne nu.
Hon var en ringa kvinna. Ädelboren
i världens mening var hon icke ju;
ej ung, ej skön, ej rik med guld på änne;
dock fanns i nord en kvinna ej som hon;
dock stego furstarne med aktning från sin tron,
att trycka hennes hand, och folken hörde henne.

Hon var en ande från den ljusa höjden,
förklädd till skugga här i skuggors land.
Hon gick att bära till de sorgsna fröjden,
hon gick att lösa de förtrycktas band;
och hvar hon gick, där strödde hon en ljusning
af kärlek öfver lifvets hvardagsdräkt:
det ringa adlades, det enklaste blef täckt
af godhetens behag, som var dess enda tjusning.

Det innersta, det högsta uti lifvet,
frid, sanning, kärlek, Gud och mänsklighet,
var ursprungsordet, som blef henne gifvet
och hennes ryktes enkla hemlighet.
Det måste bryta väg. Där stod förmäten
en fördom än i jättehög gestalt:
hvart hon i världen såg, var Mannen ensam allt,
och Kvinnan, lifvets doft och hjärta, var förgäten.

Då drog hon ut, drog fjärran öfver hafven,
att leta uti mänsklighetens barm
hvar nyckeln, den fördolda, låg begrafven
till Kvinnans öde. Och idén fick arm,
idén fick lif, gick ut att fanan bära
för Kvinnans rätt. Och den har fattat rot,
snart, snart finns ej en makt, som mer står den emot
— det var Fredrika Bremers kallelse och ära.

Nu har hon ro. Den vida oceanen
begrafvar uti väster hennes spår,
i öster trampar liknöjd karavanen
de fjät i sanden, där hon gick i går.
Men inga världshafs töcken, ingen bölja
och ingen hvirfvelvind af öknens sand
skall sopa hennes verk från jordens dunkla rand
och hennes andes verk från dem, som henne följa.

* * *

Du bleka andehamn
i minnets kära drag,
hvad rätt ha vi dag
att nämna här ditt namn?
När var din ära vår?
Hvad del ha vi däri?
När gick du här förbi?
Hvar se vi här ditt spår?

Du dotter af vårt land,
knappt sedd och tidigt flydd,
du sökte ej vårt skydd,
du sökte ej vår strand.

Har du förgätit dem
som vid din vagga stått,
hvi minnas vi din lott,
när du förglömt ditt hem?

Dock nådde dessa ord
långt öfver frusna haf
din solbelysta graf
i Sveriges fosterjord,
då skulle på dess rand
den kulna vintersnön
försmälta för en bön
om kärlek af ditt land.

I djupet af ditt bröst,
där hviskade ännu
en oförgätligt ljuf
och älskad barndomsröst;
men tryckt till Sveriges famn,
där Finland fordom låg,
du kom ej mer ihåg
att skilja deras namn.

Ett land var dig för trångt,
du hörde världen till,
och hvem dig klandra vill
för det du blickat långt
och sett från hyddans härd
vid horisontens rand
ditt arma fosterland
uppväxa till en värld!

Dock kärlek, kärlek var
det bästa du förstått:
så mätes dig det mått,
hvarmed du mätit har,
och öfver frusna haf,
där tidens storm går loss,
strör Finland genom oss
en blomma på din graf.

Lang Matt.

Efter en tradition från Närpes 1808.

Och Lang Matt han gick så ståtelig grann,
faleridoridej,
med fjäder i myssan och pipa i hand,
faleridoridej.
Så mötte han grebban en gästabudskväll
med silke på håret och gullring i pell,
faleridoridej, doridej.

Si, har jag ej hemman och mår som en präst,
faleridoridej,
med söljor i bälte och knappar i väst,
faleridoridej.
Och vill du nu blifva mitt rödaste gull,
så dansa vi hela minetten omkull;
faleridoridej, doridej.

Nej, förr vill jag kasta min gullring på strand,
faleridoridej,
så länge vår ovän han rider kring land,
faleridoridej.

Och förr vill jag dansa med kalfvarna kapp,
ty du är ej karl för en endaste knapp,
faleridoridej, doridej.

Och Lang Matt han knös ej Guds skapade grand,
faleridoridej,
han snöt sig och tog själabyssan i hand,
faleridoridej.
Så gick han med myssan vid öra till bron
och hvisslade rätt som en orre på mon,
faleridoridej, doridej.

Och grebban hon gick sig till Närpes bro,
faleridoridej,
med skörtade kjolar och kippande sko,
faleridoridej.
— Kosackerna komma! Fort undan! Var snar!
— Nej först vill jag se hur mång knappar jag har,
faleridoridej, doridej.

Kosackerne kommo i sjungande traf,
faleridoridej,
men snart blef där annat kolorum utaf,
faleridoridej.
Där small själabyssan, där träffade lod,
och ryttarne svuro och stulpo i blod,
faleridoridej, doridej.

Sist lågo där elfva och bron var så röd,
faleridoridej,
och byssan var het som ett strykjärn på glöd,
faleridoridej.

D'ä' nog! sade grebban. Men Lang Matt stod kvar.
Nej, vänta, jag tror d'ä' tolf knappar jag har,
faleridoridej, doridej.

Och just som den tolfte fått Närpes' pardon,
faleridoridej,
så voro de andra på sidan om bron,
faleridoridej.
Så togo de Lang Matt och byssan i vård
och ställde till krigsrätt i närmaste gård,
faleridoridej, doridej.

Och saken var klar som ett midsommarny,
faleridoridej,
och Lang Matt han dömdes till kulor och bly,
faleridoridej.
Så bands han vid björken med armar i kors,
och grebban hon snyftade rätt som en fors,
faleridoridej, doridej.

Men Lang Matt han stod där så styf och kapprak,
faleridoridej,
med fjäder i myssan och allsicke spak,
faleridoridej.
— Si, var jag ej karl för hvarendaste knapp? —
Så small det, och så var det slut i ett rapp,
faleridoridej, doridej.

April.

Kristian II i Sönderborg.

Kung Kristian satt uti Sönderborg
och sad' till sin gamle knekt:
Min trogne Peder, haf ingen sorg!
Mitt danska folk är käckt.
Med kejsarens hjälp skall det sig resa;
vi skola i blod två af vår nesa;
vi skola strypa den tyska korp
och gissla pilten från Vasa torp.
Vi skola åter beherska norden,
ty snillet, Peder, regerar jorden.

Bedröfvad svarade knekten då:
O herre, din tid är all.
Din arm är maktlös, din hjässa grå,
och kejsaren glömt ditt fall.
En fängselmur är ditt rikes gränser,
och intet svärd vid din sida glänser.
Din här är slagen, din tron är såld,
din Norby smäktar i tsarens våld;
för dansk, som tysk, är ditt namn en fasa,
och Sverige jublar kring Gustaf Vasa.

Hvad! — uppfor kungen med väldig harm,
titanen, i fjättrar snörd. —
Är jag ej den nya tidens arm,
som mejar fälten till skörd!
Blott jag förstått att ur gruset leta
den stora tanken af Margareta:
ett folk skall bygga i nordens land;
en lag skall knyta dess styrkas band;
Rom skall ej ockra med mänskosjälar,
men frihet adla ett folk af trälar.

Min ädle herre, var knektens svar,
din mening var kanske god;
stor var den säkert. Dock sägs, du har
utgjutit nog mycket blod.
Du världen efter ditt snille mätit,
men där är något som du förgätit.
Det blod du gjutit, det vore glömdt,
om folkens hjärta ej dig fördömt,
ty folkens hjärta, för dig en gåta,
har ock sin Dyveke att begråta.

Kung Kristian vardt som en snö om kind;
hans ljungeld i aska gick;
hans storm förbyttes i sommarvind;
han sade med slocknad blick:
Ve, är det sant, som du säger, Peder,
så vill jag stiga i grafven neder;
jag har förfelat min lefnads mål.
Hvad båtar mänskan en barm af stål
och tankens storhet och planer bjärta,
om snillet saknar ett mänskohjärta?

Oktober.

Innehåll:

År 1853:

År 1854: